

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20
za Nemčijo ololetno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1.70

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

V znamenju Marla.

Dunaj, 7. sušca 1912.

V naši monarhiji so nastale jako napete razmere. Merodajni faktorji zahtevajo močnejšo armado. Dogodki zadnjih let na svetovnem odru govore za to zahtevo. Habsburška država more le tedaj igrati primerno vlogo v evropskem koncertu, braniti z uspehom svoj ugled in koristi, ako ima pripravljeno dovolj močno in disciplinirano armado. Z Berto Suttnerjevo ne moremo še tekmovati za nedosegljive ideale večnega miru. In z ljudmi, ki volka postavljajo za čuvaja ovčji čedi, se ne prerekamo.

Pred letom je bil izdelan nov načrt brambnega zakona. Po tem načrtu naj bi se število novincev za armado in mornarico — ne všteti bosanske in hercegovske čete — zvišalo od 103.100 za prvo leto na 136.000, za drugo leto na 154.000, za tretje in naslednjih deset let na 159.500 mož. Službena doba bi za pešce trajala dve leti, za konjenike in topničarje tri leta, za mornarje štiri. Potrebno število podčastnikov v pešpolkih bi moralo služiti tri leta. To so v načrtu bistvene izpremembe.

Ker je lani osorej baron Bienenrth razpustil državni zbor, je bil načrt brambnega zakona v ogrskem parlamentu predložen 23. maja v avstrijskem po novih volitvah. Torej je to vprašanje že devet mesecev na dnevnem redu. V tem času so se menjavali ministri kakor pokrajinske slike ob brzovlaku. Le brambna predloga je ostala kot mrtva točka, ob katero šumé politični valovi to- in onostran Litave. Mažari so po svoji stari navadi pri tej ugodni priliki zopet hoteli izsiliti nove koncesije, ki bi jim olajšale boj in okrajšale pot do samostojne mažarske armade in personalne unije z Avstrijo. To, kar hočejo doseči kot kruti Shyloki, sta skupna armada in monarhija na obroke, katere bi vsako leto določevala mažarska oligarhija.

Justhova stranka zahteva z orožjem obstrukcije najprej volivno reformo s splošno in enako volivno pravico. Nova zbornica naj šele reši brambno predlogo. Začasno na tri leta pa naj parlament dovoli zvišanje vojaških novincev za 33.000 mož. Ta ideja ni tako prazna, ker jo baje podpirajo tudi višji vojaški krogi, ki niso zadovoljni z dveletno službeno dobo. To stališče še danes zastopa Justh s svojimi tovariši.

Toda grof Khuen ni prijatelj splošne in enake volivne pravice in se izgovarja na svojo nalogu, da mora čimprej dobiti brambni zakon v celoti. Potekali so tedni in meseci, dunajski krogi so se vznemirjali, in grof Khuen se je zapletel v Košutove mreže in postal žrtev svoje omahljivosti. Opozicija mu je vzrastla preko ramen in glave ter izpodnesla noge. Lovil se je za »formulo«, ki mu jo je narekoval grof Andrássy v dogovoru s Košutom. Ta »formula« je sicer še »uradna« tajnost, ki pa jo že vrabci žvižgajo na strehah.

Paragraf 43. določa v drugem odstavku: »Če zahtevajo posebne razmere, more se moštvo I. letnika rezerve skupne armade in mornarice in 3 najmlajši letniki dopolnilne rezerve tudi v mirnem času izjemoma poklicati v aktivno službo v zmislu zakona z dne 31. maja 1888.« Ta zakon pa določa, da se morejo rezervisti na povelje cesarjevo poklicati v aktivno službo po potrebi razmer in časa. In ta določba zopet izvira še iz pragmatične sankcije ter se skoraj doslovno ponavlja v vseh ustavnih zakonih. Toda o tem več o priliki.

Sedaj je za nas važna »zloglasna formula«, ki se glasi: »Od stavek 2. § 43. brambne predloge se ne more uveljaviti: 1. Ako vlada legislativi (državnemu zboru) ni predložila običajnega zakona za dovolitev vojaških novincev. 2. Ako zbornica ni mogla vsled svoje krivde, ampak iz drugih razlogov razpravljati o tej predlogi. 3. Ako je državni zbor odklonil predlogo.«

Kaj se to pravi po domače? Opozicija more z obstrukcijo preprečiti pravočasno dovolitev vojaških novincev iz katerega koli vzroka, kar se je že zgodilo na Ogrskem. V tem slučaju ni vojaških naborov in tudi cesar ne sme v aktivno službo poklicati rezervistov. V prvem letu odpade tretjina moštva, v drugem že dve tretjini in tretje leto ostanejo še samo častniki. Sedaj pa si naslikajte posledice za državo v slučaju nemirov v državi ali pa v sosesčini. Mažarski oligarhi pa so še toliko drzni, da trdijo in se roté: Kroni nečemo v tem oziru kratiti pravice, samo jasneje hočemo izraziti in opisati državno pravno stališče in ustavne pravice ogrske države.

In to stališče je zastopal tudi grof Khuen, ki se je vozil med Pešto in Dunajem vsak teden vsaj enkrat, da bi merodajne kroge pridobil za to novo koncesijo. Ker pa je zadel ob odločen odpor, poje vse mažarsko časopisje staro pesem, da je zatiran mažarski narod, ponižana mažarska država do avstrijskega pašalika. In to le zaradi »malenkosti«, ki jo zahteva mažarska opo-

zicija, s katero pod enim mernikom mlati tudi vlada in njena večina! Ko bi obveljala mažarska zahteva, sta krona in monarhija na milost in nemilost izročeni mažarskim šovinistom. Vsako leto bi za vojaške novince zahtevali plačilo v obliki novih narodnih koncesij. To »pravno prepričanje« v obliki resolucije bi si osvojili komitati in anarhiji so odprta vrata. Danes ali jutri bi mažarski parlament razpolagal z ogrskimi polki in izključeni bi ne bili dogodki, ki jih pozna zgodovina prejšnjega stoletja.

Gotovo je bila trnjeva pot, ki jo je danes grof Khuen premeril iz ogrske palače v Bančni ulici do Schönbrunn. Vendarju je predložil pismeno demisijo, katero je cesar tudi sprejel. Grof Khuen ostane še v službi, da vladar imenuje naslednika. Kdo bode naslednik, danes gotovo še nikomur ni znano. Težko se bode dobil politik, ki bi mogel hitro in uspešno popraviti gorostasno taktično napako grofa Khuena. Košutova stranka že preti z obstrukcijo in grof Andrássy prerokuje, da vlada tudi vojaških novincev ne dobi brez koncesij.

Demisija ogrske vlade je tudi v avstrijski zbornici vzbudila največjo pozornost in zmedla politične račune in načrte. Danes je krožila govorica, da grof Stürgkh zaključil zasedanje, s § 14. dovoli vojaške novince in odstopi. Njegov naslednik bi sestavil parlamentarno ministristvo in po Veliki noči zopet sklical državni zbor. Kot mogoč naslednik se imenuje tudi baron Beck. To pa so le govorice. Gotovo pa je, da smo tudi v Avstriji v znamenju Marla, ki zahteva svoje pravice. Te je mogoče dovoliti s provizorijem, ki ga priporočajo vojaški krogi. Ker bi se šele tretje leto število vojaških novincev po načrtu zvišalo na 159.500 mož, bi torej dveletna služba ne bila mogoča za prvo leto. Po načrtu je določenih tudi 30.000 dalje službujočih podčastnikov, ki pa jih armada danes nima. Ako torej oba parlamenta letos dovolita 30.000 novincev več, mogla bi vojaška uprava v jeseni odpustiti le neznatno število vojakov po dveletni službi. Vlada ni še označila svojega stališča. Grof Stürgkh je danes samo kratko odgovoril na interpelacijo dr. Šusteršiča in krščanskih socialcev, da je pri vseh pogajanjih z ogrsko vlado strogo in odločno varoval zakonite pravice vladarjeve, koristi armade in monarhije.

Avstrijski parlament pa bi pokazal veliko slabost in napravil politično napako, ko bi takoj brambno predlogo odstavil z dnevnega reda in se sprijaznil s provizorijem. Taka slepa popustljivost bi se mogla še bridko maščevati. Zbornica naj drugi teden, kakor je že določeno, prične prvo

razpravo o načrtu brambne predloge. Mejit se pokaže, ali je sploh mogoča tudi v ogrski zbornici brambna predloga. Ako ne, more avstrijski parlament še vedno dovoliti provizorij. Za nekaj časa pa ostane Mart vladar, ki do torka prežene draginsko razpravo iz zbornice.

Več luči!

Petindvajset let bo kmalu preteklo, odkar je dr. A. Mahnič v »Rimskem katoliku« Slovence, ki so spali spanje slogaštva, zaklical: Več luči! Ta klic nas je zbudil, ta klic je povzročil, da smo se začeli zavedati, da smo katoličani, da smo začeli boj proti liberalizmu in da smo si ustvarili tisto krščansko organizacijo, koje sadove danes uživamo.

Ze jubilej dr. Mahničevega nastopa v slovenski javnosti je zadosten vzrok, da je dr. A. Ušeničnik zbral vse Mahničeve epohalne članke, s katerimi je započel med nami katoliško renesanco, jih uredil in nam jih podal v posebni knjigi. A ta knjiga nima samo zgodovinskega pomena. Pisatelj jo je v prvi vrsti namenil katoliški inteligenci, predvsem pa naši akademski mladini, da se uglobi v dobo našega katoliškega preporoda, spozna vodivne ideje, ki so preobrazile naše kulturno življenje in se ob njih ogreje, »da bi bili bodoči voditelji našega naroda celj možje, možje jasnih načel in zato neupogljive volje ter velike ljubezni za pravo blaginjo krščanskega ljudstva.« (Uvod.)

Da je to potrebno, je menda dovolj jasno. Moderni pozitivizem se je široko razpasel. Nehote in nevede ga vsrkujemo vase. Politika, gospodarske vede itd., vse to se dandanes ne snuje več na podlagi krščanskih нравnih in metafizičnih načel. Mišljenje in delovanje katolikov pa mora biti zgrajeno na temelju krščanske filozofije in morale, da je trajno in pravo. Tudi še dandanes se lahko zgodi, da se ta ali oni premalo zaveda vodivnega pomena vere in verskega prepričanja, pomena verskih idej za javno življenje. Več luči v tem oziru je torej res treba, zelo treba. Tudi v nacionalnem oziru vladajo večkrat napačni pojmi. Brezdvoma je tuptam tudi še precej »katoliškega

*) Dr. Anton Mahnič: Več luči! Uredil dr. Aleš Ušeničnik. Ljubljana 1912. Strani 284. Cena 6 K.

LISTEK.

H Sienkiewicz:

V peseni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Léonard.

(D. 20)

IV.

Oba gospoda, Tarkowski in Rawlison, sta imela svojo malo Nelko bolj kot lastno življenje, sta se zelo razveselila prihoda otroka. Mala dvojica je tudi z veseljem pozdravila očeta, potem se pa začela razgledovati po šotorih, ki so bili od znotraj že popolnoma urejeni in pripravljeni za sprejem milih gostov. Pokazalo se je, da so veliki, razdeljeni na dva dela, prevlečeni eden z modro, drugi pa z rdečo flanelo, tla pokrita s preprogami in obširni, kot velike sobe. Družba, kateri se je šlo zelo za ugled pri visokih uradnikih prekopske družbe, se je potrudila z vsemi silami, da bi bilo stanovanje dobro in ugodno. Gospod Rawlison se je od začetka bal, če daljše prebivanje pod šotorom ne bi zaškodilo zdravju Nelke in ako se je zadovoljil, storil je samo radi tega, ker se je bilo v slučaju slabega vremena, vedno še lahko preseliti v hotel. Sedaj pa, ko je vse dobro

ogledal, je prišel do prepričanja, da dni in noči prežite v svežem zraku bodo za njegovo edino oko stokrat koristnejše, kakor pa prebivanje v zaduhlih sobah ondotnih hotelov. Tudi krasno vreme je bilo za to kot nalašč. Medinet ali El-Medine je obdan od vseh strani s pesčenimi griči libijske pustinje, ima mnogo boljše podnebje kot Kaira in se ne zove zoljan »kraj rož«. Vsled svoje zavarovane lege in obile vlage v zraku, niso noči tam tako mrzle, kakor v drugih delih Egipta, celo ako leže dalje proti jugu. Zima je pa naravnost razkošna, a od listopada se začenja največji razvoj rastlinja. Daktilove palme, olive, katerih je sploh malo v Egiptu, figovo drevje, pomaranče, mandarine, ogromni ricinusi, granate in razno drugo južno rastlinstvo pokriva to razkošno oazo, kot nepretrgan gozd. Vrti so takorekoč zagnjeni v valovja akacij, bezgov in rož, tako da ponoči vsak pihljaj prinaša njihov opajajoči vonj. Človek tu diha s polnimi prsi in »noče se umreti«, kakor pravijo domačini.

Podobno podnebje ima samo na drugi strani Nila ležeči, toda bolj na severu, Heluan, toda nima tako bujnega rastlinja.

Toda s Heluanom so bili za gospoda Rawlisona združeni žalostni spomini, ker je tam umrla Nelkina mati.

Radi tega je bil raje v Medinetu in — ko je gledal na jasni obraz deklice, je snul načrte, kako si bo pri prvi priliki kupil prostor z vrtom, postavil na njem ugodno angleško hišo in v tem blagoslovljenem kraju preživil vse dopuste, katere bo mogel dobiti; po dokončani službi pri prekopu, se bo pa morda naselil tu stalno.

Toda to so bili načrti za daljšo prihodnost in še ne popolnoma določni. Medtem sta se pa otroka smukala takoj po prihodu povsod, kot muhe, hoteč si pred obedom ogledati vse šotore, pa tudi osle in kamele, katere je v mestu najel Cook. Pokazalo se je pa, da so živali bile na oddaljenem pašniku in da jih bo mogoče šele jutri zagledati. Mesto tega sta pa Nelka in Stanko v šotoru gospoda Rawlisona na veliko veselje zagledala Hamisa, Hadijevega sina, dobrega znanca iz Port-Saida. On ni bil v službi pri Cooku in Rawlison se je zelo začudil, ko ga je srečal v El-Medine, toda ker ga je že poprej rabil za nošenje raznega orodja, ga je vzel tudi sedaj kot dečka za pošiljatve in vsakovrstne male usluge.

Večerja je bila izvrstna, ker se je stari Kopt, ki je že mnogo let bil kuhar v družbi Cooka, hotel pokazati s svojo umetnostjo. Otroka sta prepovedovala o svojem znanju, katero sta na-

redila med potjo z dvema angleškima častnikoma, kar je posebno zanimalo Rawlisona, katerega brat Rihard, oženjen s sestro dr.-ja Clary, je v resnici že dolgo let bival v Indiji. Ker je njegov zakon bil brez otrok, je striček silno ljubil svojo malo nečakinjo, katero je poznal pred vsem le iz fotografije — in v vsakem svojem pismu skrbno po nji povpraševal. Oba očeta sta se zabavala nad povabilom v Mombasso, katero je dobil Stanko od kapitana Glena. Deček je pa vzel stvar popolnoma resno in je zatrdil sam sebi, da mora enkrat obiskati svojega novega prijatelja na oni strani Ravnika. Šele gospod Tarkowski mu je moral raztolmačiti, da angleški uradniki nikdar ne ostajajo dolgo v službi na enem in istem mestu, to pa radi moralnega afrikankega podnebja in da predno on — Stanko — doraste, bo kapitan imel že deseto službo po vrsti, ali pa ga že ne bo več na svetu.

Po obedu je šla cela družba pred šotore, kjer so služabniki razstavili zložene pletene stole, za starejša gospoda so pa pripravili sifon in »brandy«. Bila je že noč, toda izvanredno topla, ker je pa bil ščip, je bilo jasno, kakor podnevi. Belo zidovje mestnih poslopj nasproti šotorom, se je svetilo zeleno, zvezde so žarele na nebu, v zraku se je pa širil vonj rož, akacij in helijotropi.

liberalizma, tiste zmože, ki jo je dr. Mahnič najbolj pobijal. »Katoliški liberalci« hočejo biti za svojo osebo verni, polagajo važnost na »versko čustvanje«, ne marajo pa slišati o tem, da bi se katolik kot katolik dosledno uveljavljal v javnem življenju in so zategadelj večalimenj nasprotni katoliški organizaciji. Da pa nam je katoliške odločnosti, bojnega duha v tem oziru treba, to je še nedavno zopet dr. Krek glasno poudaril. Naša moč ni samo v tem, da za ljudstvo v gmotnem oziru veliko ustvarimo — nemška krščansko-socialna stranka je kljub temu propadla, da je zmetala milijone in milijone za volivce — naša moč je predvsem v tem, da se zoper liberalna načela vojskujemo, ljudstvo o naših načelih poučujemo, liberalizem vselej in povsod pobijamo.

Vsega tega pa nas dr. Mahnič uči. Najprej nam tolmači pomen idej. Bodimo idealisti! »Teženje idealista je obrnjeno na to, da vse življenje po jasno spoznanih načelih uravna, ves napredek meri le po popolnejšem soglasju realnega življenja z idejami. Smoter idealizma je torej načelnost, stanovitnost in doslednost človeškega delovanja.« Bodimo krščanski idealisti! »Zatorej mora vsakdo, ki hoče veljati za krščanskega idealista, najprej poznati in verovati krščanske dogme, resnice krščanskega katekizma. Kdor zanikuje le eno teh resnic, zanikuje vero in poruši se mu vsa zgradba krščanskega idealizma.« Borimo se zoper liberalizem! Kako? S katoliško organizacijo, odgovorja dr. Mahnič! Zlasti v politiki. Proti absolutizmu, centralizmu, biro, kratizmu bodimo resnični kršč. demokrati! Ljubimo pol. svobodo, poslužimo se je! (Stran 153.) »Sluge smo ljudstva.« Delajmo za kulturno, gmotno in нравno probujanje ljudstva, širimo politično izobrazbo, pomnimo, da more Avstrija obstojati le, če je katoliška, delajmo za koalicio vseh krščanskih strank v Avstriji, dosledno se borimo proti prevratu, ki je končni cilj svobodomiselnosti in socialne demokracije, — vse to nam kliče dr. Mahnič!

Prekрасne so pa tudi one strani knjige, ki se pečajo z bistvom lepote in umetnosti. To naj naši mladi inteligenti tudi pridno proučujejo.

Naši katoliški inteligenci — pa tudi našim voditeljem po deželi — knjigo najtopleje priporočamo. Študirajo naj jo, se vglobijo vanjo in naši bodo v njej novo netivo, novo gradivo, nov impulz za boj proti liberalizmu, našli v njej stalnih idej-vodnic na poti do popolne krščanske renesance našega ljudstva!

Avstrijski državni zbor.

Poslanec Jarc

Je vložil v včerajšnji seji dvojne nujnih predlogov. Enega za tiste vinogradnike, ki vsled toče v občinah Radovica in Drašiči niso dobili podpore, ker stanujejo v občinah Božjakovo, Podzemelj in Metlika. Vlada jim naj bi dala brezplačno galico. Drugega pa za živinorejce, ki so trpeli škodo radi kuže na gobcu in parkljih. Poleti in jeseni so morali imeti živino zaprto v hlevu. Zato so pa sedaj v stiski, ker jim manjka krme. Dalje je vložil interpelacijo radi zaprtje v Beli Krajini. Dasi je kuža ponehala, se vlada ne zmeni za razne vloge, naj se dovoli promet. Sploh pa je treba, kakor zahteva interpelacija, promet z ži-

vino v obmejnih krajih nanovo urediti, da ne bodo neposredni sosedje trpeli pri gospodarstvu škode, ker niti do svojega polja ne morejo. Naj to preiščejo organi osrednje vlade in poizvedo tudi mnenje županstev!

Nova brambna predloga.

Namesto brambne predloge, po kateri bi se že letos število rekrutov zvišalo in vpeljala dveletna vojaška služba, bo vlada predložila avstrijski zbornici brzkone že prihodnji terek brambni enoletni provizorij, po katerem se bo število rekrutov zvišalo za 33.000. Obenem bo pa ta začasni zakon določal, da se 11.000 vojakov že po dveletni službi odpusti ali pa vsch 33 tisoč že po dve in polletni službi.

Sodnijske razmere na Slovenskem v parlamentu.

Pri razpravi o nujnem predlogu poslanca Körnerja zaradi zadnjih sodnijskih imenovanj na Češkem se je oglasil včeraj k besedi tudi poslanec ljubljanskega mesta dr. Ravnihar. Pod graško nadsodišče spada 975.000 Slovencev in 1.200.000 Nemcev. Kljub temu so pa vsa vsja mesta od Nemcev zasedena. Okoliš graškega nadsodišča je postal torišče, na katerem hoče justični minister po navodilu nemškega narodnega sveta slovenske sodnike izpodrinuti. Na Koroškem sta za 100.000 Slovencev le dva slovenska sodnika. Slovenski jezik se iz sodišč izpodriva.

Odgovor ministrskega predsednika na interpelacijo hrvaško-slovenskega kluba.

Včeraj je grof Stürgkh odgovoril na interpelacijo hrvaško-slovenskega kluba in pa nemških krščanskih socialcev v zadevi avstrijske armade in o zahtevah Košutove stranke, ki stremi za tem, da bi dobila Ogrska lastno armado. Pravzaprav ni nič odgovoril. Rekel je samo, da ni vstanu ničesar povedati, ker mora varovati o pogajanjih med ogrsko in avstrijsko vlado tajnost, da pa bo že varoval skupnost armade in pa njenih interesov.

Stališče grofa Stürgkha omajano?

Kakor smo včeraj poročali, je torej ministrski predsednik grof Khuen moral iti, ker se je preveč udal ogrski Košutovi stranki, ki je odnekaj strupena sovražnica skupne monarhije in ne more skoraj dočakati trenutka, da bi se Ogrska popolnoma od Avstrije odcepila. Vojni minister pl. Auffenberg sam je rekel, da bi pomenila izpolnitev Košutovih zahtev konec armade. Pa tudi avstrijski ministrski predsednik ne stoji na dobrih nogah. V parlamentu se širijo vesti, da se nahaja v kritičnem položaju in da bo moral svoje mesto najbrže kakemu bolj sposobnemu in spretnejemu politiku prepustiti.

Iz Hrvaške.

Jubilej v Hrvaški. Jutri bo ravno dve-stoletnica hrvaške pragmatične sankcije. Glavno glasilo hrvaške stranke prava »Hrvatska« izide ob tej priliki v slavnostni izdaji.

Ban Cuvaj se zagovarja. V Zagrebu je izšel uradni komunike, v katerem piše ban Cuvaj: »Napadi hrvaško-slovenskega kluba in dalmatinskih poslancev v avstrijskem parlamentu zoper vladno politiko na Hrvaškem so vzbudili v vseh (?) političnih krogih veliko ogorčenje. Splošni del Spinčičeve interpelacije sploh ni umesten, ker se obrača proti obstoječemu državno-pravnemu razmerju med Ogrsko in Hrvaško.« — V nadaljnjem delu svojega pisanja se na znan način opravičuje radi prepo-vedih shodov, konfiskacij časopisja in razpuščanja občinskih zastopov. Glede sabo- ra končuje svoje opravičilo sledeče: Ustav-

no življenje v Hrvaški izključno (?) vsled tega ne gre naprej, ker manjka v deželnem zboru delavna, na podlagi državno-pravnega sporazuma z Ogrsko stoječa večina. — Mislimo, da sam ban ni tako naiven, da bi mislil, da še kdo veruje njegovim opravičilom.

Preganjanje dijaštva. Deželna vlada je odredila na vseh šolah, kjer so izrazili di- jaki ranjenemu šahinagiću v Sarajevu svoje simpatije, strogo preiskavo. Ker so pa dijaki solidarni in bi znal nastati vihar na vseh šolah v slučaju kaznovanja posa- meznika, so merodajni faktorji prosili vla- do, da ustavi preiskavo.

Stavka v bakarski nautični šoli. Dijaki bakarske nautične šole so v znak solidar- nosti s sušaškimi srednješolci pričeli stav- kati.

Izjemne odredbe v Zagrebu je včeraj vlada preklicala, ker so zopet nastopile normalne razmere.

Srbi proti Hrvatom. Sarajevska »Srb- ska Riječ« napada narodno jedinstvo Sr- bov in Hrvatov v Hrvaški. Pravi, da so Hrvati »klerikalna masa ljudi«, s katerimi bi se ne smelo sklepati nobenega jedinstva. Bosanski Brankovići bi prav res zaslužili, da pridejo pod tako zaželjen bič Khuena, potem bi mogoče drugače pisali.

Štajerske novice.

š Generalversammlung — general- škandal. Sv. Lovrenc nad Mariborom: Povodom običnega zbora tukajšnjega »Feuerwehverein-a«, dne 25. svečana 1912 pri vdovi Mariji Novak, so se vprizorili taki škandali, da bi moralo vmes poseči orožništvo, ako bi bilo avi- zirano. Že govor požarnega načelnika šudmarkovca nadučitelja Mihaela Mo- ge, je bil tako piker, zbadljiv, brezobzi- ren in žaljiv, da se moramo čuditi, ka- ko-li so mogli napadeni navzoči požar- ni brambovci še ohraniti mirno kri in se zadovoljiti le z nekaterimi klici ogorčenja. Pri volitvi novega odbora in šaržov je bilo še živahnejše, mnogo kri- ka in vika ter nedostojnega agitiranja mladih šudmarkovskih fantičev, ki so bili očitno nahujskani. Grandškand- al pa je nastal, ko je pri točki »Freie Anträge« šudmarkovec Feliks Hanjško predlagal, naj se danes mnogoletnega odbornika šudmarkovca Ignaca Tomi- ssa iz društva izključi, ker je baje en- krat pisal ostro pismo šudmarkovcu Jakobu Novak in ker ob zadnjem požar- ru pri Jakobu Novak ni hotel priti ga- šiti. Ta predlog je bil posledica Mogeje- vega hujskajočega govora in neposred- ni povod strašnih izgrediv. Napadeni Ignac Tomiss vstane, vdari z roko na mizo ravno pred Hajnska tako močno, da so vrčki in litri ter kupice zažven- ketale in se jame zagovarjati. V tem trenutku plane nanj Mogejev sin Hen- rik, ga zgrabi za »krofo« in davi; pri- skočijo še drugi pristaši Mogijevi, zgrabijo starega krojaškega mojstra Tomissa in ga vlečejo ven od mize ter ga hočejo pri vratih vreči na cesto. Pri vratih stopijo nekateri brambovci pred zdvijano druhal in jo potiskajo nazaj, da bi branili in rešili že onemoglega Tomissa. A zdaj so se pa stopli požarni brambovci med seboj. Nastane pluska- nje okoli ušes, boksanje v rebra, suva- nje v noge, zmerjanje in preklinjanje, da je bilo groza. Že je bil navzoč drugi učitelj šudmarkovec Jožef Schatz, ki je pokukal skozi vrata in bil očitno za- dovoljen, da go njegovi pristaši na tako olikan način postavili Tomissa na ce- sto. Načelnik nadučitelj Moge je zgra-

bil svoj »mantl« in zbežal, ne da bi dal Hajnskov predlog na glasovanje, ne da bi zaključil občni zbor. Zunaj na cesti se je zbralo polno radovednih šolarjev, pa tudi odraslih, ki so plezali po zidu in gledali skozi okno misleč, da se po- žarni brambovci med seboj koljejo. Kratko opomnimo, da so to storili šud- markovci« med seboj. Tako omiko širi šudmarka!

š Volitev župana v Gornjemgradu. Piše se nam: Naš notar Drukar je zelo ambiciozen mož. Njegove misli in že- lje se ne pustijo prikleniti na navadno Krtovino, temveč hite visoko. Sedaj či- tamo v liberalnih listih — in kakor iz- vemo, bo res — da se mu je posrečilo doseči, da ga bodo Gornjegraščani iz- volili za župana. Čudimo se liberalnim Gornjegraščanom, da jih nič ne oblije rudečica, ko hočejo dvigniti na župan- ski stolec svojega starodavnega trga — tuja Drukarja. Zmožnejšega bi pač lahko našli med domačini.

š »Slovenec« se prodaja v Gradcu v knjigarni in prodajalni časopisov Kienreich, blizu glavnega trga v Sack- straße zraven deželne lekarne.

š Umrl je dne 6. marca v Gornjem gradu J. Hren, bivši župan gornjegraj- ski.

† Vladni svetnik Anton Globočnik pl. Sorodolski.

V soboto zjutraj dne 2. t. m. je pre- minul na Dunaju v 87. letu svoje dobe po dolgi, težki bolezni, prejemši sv. za- kramente za umirajočega vladni svetnik Anton Globočnik pl. Sorodolski, bivši državni poslanec za gorenj- ska in notranjska mesta. Preblagi po- kojnik je bil mož stare kranjske kore- nine, pošteniak od nog do glave, iskren- no udan cerkvi in narodu ter do zad- njega zdihljeja zvest pristaš S. L. S., za katero se je živo zanimal in z velikim veseljem spremljal njen politični in go- spodarski napredek. Na Dunaju je bi- val od leta 1900 nepretrgoma pri svo- jem edino še živem sinu dr. Vladimir- ju, ki je danes sekcijski načelnik v fi- nančnem ministrstvu. Ker so mu po- kopani žena Nina in otroci Rudolf in Emilija, so pripeljali v terek zjutraj s poštanim vlakom tudi njegovo truplo na postojnsko železniško postajo, odkoder se je vršil ob 11. uri dopoldne pogrebni sprevod. Vrsta pogrebcev je bila tako dolga, kakršne še Postojna ni videla. V mestu so vihrale črne zastave, gore- le svetilke, prodajalnice so bile zaprte in ljudstva ob straneh toliko, da se sme reči, da je bilo vse mesto na no- gah. Sprevod je vodil postojnski de- kan Erzar v črnem pluvijalu z azisten- co. Pred mrličem so stopali šolski otro- ci deške in dekliške šole ter učenci me- ščanske šole z učiteljstvom, razna dru- štva, jamska godba in nosilci vencev, za mrličem pa sin dr. Vladimir s sorod- niki, dvorni svetnik Kliment, finančni nadsvetnik Avian, vladni svetnik De- tela, deželni šolski nadzornik Levec, poslanec dekan Lavrenčič kot zastop- nik vodstva S. L. S., dr. Danilo Maja- ron za »Slov. Pravnika«, cesarski svet- nik Šavnik, nadinženir Žužek, vsi po- litiški, sodni in drugi uradniki, na čelu jim okrajni glavar dr. Pilshofer in sod- ni svetnik dr. Doljan, mestni župan Pikel z občinskimi odborniki in jam- skim odborom, mnogo županov in dru- gih odličnjakov. Dolga je bila posebno vrsta odličnih dam, vsem na čelu so-

Mesto je že spalo. V nočni tišini je bilo slišati samo od časa do časa kričeče glasove žerjavov, čapelj in flamingov, letajočih z nad Nila proti jezeru Ka- raun. Naenkrat se je pa razleglo glo- boko močno lajanje psa, ki je začudilo Stanko in Nelko, kajti izgledalo je, da prihaja iz šotoru, katerega še nista ogledala, določenega za skladišče sedel, orodja in raznih popotnih potrebščin.

»Kako velikanski pes mora to biti. Pojdiva ga pogledat,« rekel je Stanko. Tarkowski se je pričel smejati, Rawlison je pa otrl pepel s cigare in rekel istotako s smehom:

»Well! zaman je bilo, d smo ga zaklenili.«

Potem se je obrnil k otrokoma. »Jutri, kakor vesta, je sveti večer in s tem psom je hotel Tarkowski pre- senetiti Nelko, toda presenečenje je za- čelo lajati in radi tega ga moram od- kriti še danes.«

Ko je Nelka to slišala, je splezala v trenutku na kolena Tarkowskega, objela ga je okrog vratu in em je pa priskočila k očetu:

»Papa, kako sem srečna! kako srečna!«

Objemom in poljubom ni bilo kon- ca; slednjič je pa Nelka spet stopila na lastne noge in pogledala Tarkowske- mu v oči:

»Gospod Tarkovski . . .«
»Kaj pa, Nelka?«
» . . . ker že vem, da je tam, ali bi ga ne mogla že danes videti?«

»Saj sem vedel,« zaklical je navidez jezu gospod Rawlison, »da ta mala muha ne bo zadovoljna s samim spo- ročilom.«

Tarkowski se je pa obrnil k Hadi- gjevemu sinu in rekel:

»Hamis, pripelji psa.«

Mladi Sudanec je zginil za kuhinj- skim šotorom in za trenotek se je spet prikazal vodeč za sabo veliko žival za ovrtnik.

Nelka se je umaknila.

»Oj!« zaklicala je in prišla očeta za roko.

Stanko se je pa navdušil:

»To je lev, ne pes!«

»Imenuje se Sabah (lev),« odvrnil je Tarkowski. »Spada k rasi masti- fov, to so največji psi na svetu. Sedaj ima šele dve leti, pa je že zares velik. Ne boj se, Nelka, ker je pohleven, kot koštrunček. Le pogum. Izpusti ga v Hamis.«

Hamis je izpustil ovrtnik, za ka- terega je držal Britana, on pa, ko je začutil, da je prost, je začel mahati z repom, pritiskati se k Tarkowskemu, s katerim se je dobro poznal že poprej in lajati od radosti.

Pri mesečnem svitu sta otroka za- čudeno gledala na njegovo ogromno okroglo glavo z visečima ustnicama, na široke tace, na mogočno postavo, ki je v resnici spominjala na postavu leva s svojo plavo-žolto barvo celega telesa. Nač podobnega še nista videla doslej v življenju.

»S takim psom bi človek brez ne- varnosti šel čez celo Afriko,« zaklical je Stanko.

»Vprašaj ga, če bi zamogel prinesiti nosorožca,« rekel je Tarkowski.

Saba bi seveda ne mogel odgovo- riti na to vprašanje, toda mesto tega je mahal z repom vedno bolj veselo in se je stiskal k ljudem tako prijazno, da se ga je Nelka takoj nehala bati in ga je začela gladiti po glavi.

»Saba, mili ljubi Saban.«

Rawlison se je nagnil k njemu, dvignil njegovo bučo k ličecu dekletca in rekel:

»Saba, oglej si to deklico. Glej, to je tvoja gospodinja! Moraš jo ubogati in ji streči, razumeš?«

»Vov!« odvrnil je Saba z basom, kakor da bi res razumel, kar mu je rekel.

In razumel je celo bolje, kakor bi bilo pričakovati, kajti poslušal se je ta- koj okoliščine, da je njegova glava do- segala do višine obraza deklice in je

polizal v znak udanosti s svojim ši- rokim jezikom njen nos in ličeci.

To je izzvalo splošen smeh. Nelka je morala iti v šotor, da se je umila. Ko se je čez četrte ure vrnila, je zagle- dala, da je Saba položil svoji taci na ramena Stanka, ki se je šibil pod tem bremenom. Pes je bil za glavo višji od njega.

Prišel je čas počitka, toda dekletce si je izprosil še pol ure zabave, da bi se zamogla bolje spoznati s svojim pri- jateljem. Znanje je šlo tako lahko, da jo je Tarkowski kmalu posadil po žen- sko na pasji hrbet, jo držal z rokama, da ne bi padla in velel Stanku, naj pelje psa za vratnik. Tako je jahala nekaj časa, potem je poskusil tudi Stanko zasedsti pasjega konja, toda ta se je postavil takoj na zadnje tace, da se je začutil Stanko nepričakovano naglo na pesku poleg repa.

Otroka sta že hotela iti spat, kar sta se prikazali v daljavi na trgu, raz- svetljenem od polnega meseca dve beli postavi hiteči k šotorom.

Doslej mirni Saba je pričel zamol- klo godrnjati in se jeziti, tako da ga je moral Hamis na povelje Rawlisonovo prijeti za vratnik, medtem sta pa dva v bela burna oblečena človeka stala pred šotorom.

»Kdo je?« vprašal je Tarkowski.

proga deželnega glavarja dr. Šusteršiča.

Po zahvali jamskega zastopnika pokojniku pred odprtim grobom je govoril deželni poslanec dekan Ivan Lavrenčič; iz govora posnemamo sledeče:

Žalostni in potrti stojimo tu ob rakvi moža, plemenitega in blagega srca, jeklene volje in bistrega duha. Največjo hvalo mu je dolžna Postojna in za njo ves politični postojnski okraj, v katerem je vladal in delal celih dvaindvajset let. Njegovo delovanje je bilo plodonosno, prešinjeno od ljubezni do ljudstva; zato ga je upravičeno notranjsko ljudstvo spoštovalo in ljubilo kot svojega očeta. Posebno mu je bila pri srcu postojnska jama, katero je korak za korakom preuredil, vpeljal v njej električno razsvetljavo in visoko povzdignil njeno slavo pri domačinih in tujcih. Pokojnik je užival na daleč sloves izvrstnega, čez vse praktičnega upravnega političnega uradnika in pisatelja v tej stroki v nemškem in slovenskem jeziku. Spisal je »Nauk županom« in bil sotrudnik »Slov. Pravnik«. Nadalje je bil velik prijatelj znanosti in umetnosti; mnogo je raziskoval in pisal, za kar je bil odlikovan z veliko zlato medaljo za umetnost in vedo in s častnim članstvom kranjskega muzejskega društva. Cesar je priznal njegove zasluge in mu podelil plemstvo ter odlikoval še kot glavarja v Postojni z viteškim križem Franc Jožefovega reda. Mnogo občin ga je imenovalo častnim občanom in mnogo društev častnim članom.

Ranjki je bil tudi velik prijatelj slovenske domovine. V časih, tudi za Slovence hudih in za slovenske uradnike neprijetnih, je stal okrajni glavar Globočnik trdno kot hrast v svoji domoljubni zvestobi in se čutil in kazal proti vsakomur, da je Slovenec. Leta 1848 se je udeležil s svojim prijateljem Stanko Vrazom slovanskega kongresa v Pragi in ko je prišel v domovino, se je tesno oklenil očeta slovenskega naroda dr. Janeza Bleiweisa in do smrti slednjega živel z njim v nekaljenem, vedno zvestem prijateljstvu. Leta 1891 meseca marca je izvolila ranjkemu katoliško-narodna stranka v gorenjskih in notranjskih mestih z veliko večino državnim poslancem, kjer je v parlamentu, v raznih odsekih sodeloval s svojo globoko vednostjo in bogato izkušnjo. Kar pa je dajalo ranjkemu in njegovemu značaju, najlepši sijaj, je pač dejstvo, da je bil globoko veren in iskreno pobožen mož. Prijatelj naš zvesti, z Bogom! Tvoj spomin ostani med Slovenci blagoslovljen!

Dnevne novice.

† Slovensko gledališko vprašanje.

»Slovenski Narod« se je močno razburil, ker smo nekoliko v vprašanje slovenskega gledališča podrezali. Na njegove običajne psovke ne bomo reagirali. Mi smo zavrnili trditev dr. Novaka v ljubljanskem občinskem svetu, da so bili »klerikalci« svojčas na čelu naša nasprotni gledališču. Na to »Narod« ni odgovoril. Ponavljamo še enkrat: Dramatično umetnost je v na-

ši domovini prva gojila duhovščina. Pa tudi pozneje, ko so se za dramatično zavzeli najširši narodni krogi, ni duhovščina gledališču nasprotovala, ampak njegova teženja vedno le izdatno podpirala. Na katoliških shodih se ni nikdar proti gledališču načeloma grmelo, kakor se »Narodu« sanja, ampak se je nasprotno velika kulturna in vzgojna važnost gledališča vedno podudarjala, seveda za različne »špasetelne« in kabaretske burke se nismo res nikoli potegovali. To je eno. Drugo vprašanje pa je to, kdo je kriv propadanja slovenskega gledališča in njegovih gmotnih kalamitet? Mi gotovo ne, saj ima naša deželnozborska večina gledališče komej par let v rokah in še to se omejuje na golo last. Gledališče je bilo desetletja v rokah liberalne večine kranjskega deželnega zbora in liberalnega »Dramatičnega društva«, nekaj let sem pa ima glavno besedo liberalni občinski svet, oziroma njegov zaupnik, ki je ravnatelj slovenskega gledališča. Naš deželni odbor je prav do zadnjega časa temu ravnatelju puščal popolnoma prosto roko in šele zdaj se je začelo spričo nevzdržnosti razmer misliti na sanacijo. Zdaj pa vprašamo: **Kako naj mi v par dneh popravimo, kar so liberalci pri sloven. gledališču leta in leta zagrešili, ko so je v rokah imeli?** To je stara liberalna komedija: Kadar se jim kaj ponesreči, pa začno vpiti, da smo mi tega krivi. Ampak te krivde, da so sloven. gleda-

lišče zavozili, jih ne bo nobeden rešil. Pravijo, da so dajali slovenskemu gledališču deželno podporo. Pa je kljub tej podpori propadalo. Vzrok tiči v tem, da so liberalci gledališče smatrali vedno za svoj strankarski zavod. Naši poslanci so že leta 1905. zastopali stališče, da naj bi možje vseh strank stopili skupaj, da slovensko gledališče povzdignejo, a liberalci »Dramatičnega društva« niso hoteli nikoli iz rok dati. Pod tem izključno liberalnim vodstvom so se domači slovenski igralci od gledališča odganjali, se je gledališče pofrancosilo in je resna umetnost iz hrama naše Talije slovo vzela, in če gospod Kristan pravi, da je bil pred dvajsetimi leti okus našega občinstva slab, danes pa da ima publika finejšo oči in ušesa, je res ravno nasprotno: V onih časih se je publika v svojem idealnem narodnem navdušenju za resne reči velikobolj zanimala, kakor se danes, ko jo vlečejo le »Lumpaciji Vagabundi« in »Urbani Debeluharji«, pa različne pikanterije. Pod liberalnim vodstvom so se sposobni ravnatelji in režiserji morali vsled intrig umakniti in če se je slovenska dramatična produkcija v zadnjih letih nekaj povzdignila, ima »Dramatično društvo« ali pa magistratno vodstvo pri tem kaj malo zasluge. Svoječase, ko gledališče še ni postalo izključno strankarski zavod, se je cela dežela zanj zanimala, danes je redek tisti, ki pride z dežele zavoljo gledališča v Ljubljano. Ko je pred leti,

predno je občina sklenila z Dramatičnim društvom znano pogodbo, bilo vprašanje sanacije gledališča posebno pereče, so se liberalci z vsemi štirimi branili stopili z našimi krogi skupaj in so rajši prepustili artistično vodstvo magistratu. Mi smo rekli, naj pa bo, bomo videli, kakšne čudeže bo to vodstvo napravilo. In danes stoji rezultat pred nami — mizerija. Seveda, zdaj bi bili klerikalci dobri, da bi rečimo 1 milijon »Dramatičnemu društvu« na razpolago dali ali pa da bi gledališče prepustili za 100.000 K liberalni večini mestnega sveta, da bi gospodje imeli novo strankarsko torišče v Ljubljani. Mislimo, da bi naši volivci kaj takega ne razumeli. Kar so liberalci zavozili, naj trpi dežela ali pa mestni davkoplačevalci! Imenitna politika, samo da ne bo držala! Mi iz vsega srca želimo, da se enkrat gledališčne razmere korenito sanirajo, da se gledališče povzdigne in da zopet vsvetveto dramatična umetnost, toda potrudijo naj se v prvi vrsti tisti, ki so naše gledališče tako imenitno zavozili.

† Ne šalite se! Liberalci se vsled odločnega nastopa naše stranke v ljubljanskem občinskem svetu kar penijo jeze. Od znanega kačjega lovca in opazovalca vremena, ki povija izrodko svojega duha v največjih mukah v »Jutru«, do »Dana« in gospodov v »Narodni tiskarni« je vsa liberalna žurnalistika po konci in psuje zlasti dr. Zajca in Štefeta. Zupanu svetujejo, naj proti našim svetovalcem z vso ostroostjo nastopi, priporočajo večini enega glasu, naj vzame v roko »leskovko« in podobno. Gospodje, ne hujskajte! Pokazali smo vam že, da se ne damo strahovati. Mi hočemo v občinskem svetu resnega dela in smo večino že prisilili, da se je nekoliko zdramila iz svoje tradicionalne lenobe. Če pa bi gospodje le količkaj poizkušali opozicijo terorizirati, bodo nekaj doživeli. Kar pa se tiče moralčnega vpliva naše opozicije, spomnimo samo na to, da smo s predlogom svetovalca Rojine prodrli in dosegli, da so trije liberalci z nami glasovali, nadalje si večina ni upala našega predloga, da se revežem miloščina povisa, kar odkloniti, ampak ga je le odložila, končno se je župan dvakrat proti svoji večini postavil na našo stran, ko se je namreč šlo za Novakova predloga. Korenito smo blamirali tudi poročevalca Reiserja. In kako opozicija vpliva, bodo gospodje od večine še velikokrat občutili, n. pr. ko bo treba upravni odbor »Mestne hranilnice« — še enkrat voliti. Torej ne dražite in ošabnosti se nekoliko odvadite, kajti, kar je zdaj, je šele začetek.

† Pri dopolnilni občinski volitvi v Košani je zmagal v III. razredu in za kat. občino Suhorija kandidat S. L. S. Tako ima naša stranka v tej občini sigurno večino.

† Slov. katol. akad. društvo »Danica« na Dunaju ima v torek, 12. marca 1912 svoj V. redni občni zbor v XXXV. sem. z naslednjim dnevnim redom: Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, zapisnika bratskih društev. Poročilo odbora, klubov, revizorjev, volitev novega odbora, poročilo zastopnika »Lige«, komisije za izpremembe poslovnika, pripr. odbora za počitniški sesta-

K ZADNJEMU BOJU PRED TRIPO-LISOM.

Po večtedenskem premirju so se zopet pričeli boji v Tripolisu. Zlasti Arabci so bojaželnji in ne prestano nadlegujejo Italijane. Sedaj so pa pričeli tudi Italijani napadati Arabce, zlasti ponoči. Da se jim pa

ob takih prilikah ne izteče vedno najboljšo, nam kaže današnja slika, kjer se vidi Arabce s sulicami in puškami, ki so jih pobrali nekemu laškemu konjenišnemu oddelku. Iz tega je razvidno s kako naglico se »umikajo« italijanski konjeniki pred sinovi puščave.

mu ta dva Sudanca očitno nista ugajala. (Dalje.)

Oratorij P. Hugolina Sattnerja „Assumptio“.

Visokoizobražen dunajski glasbenik, ki je natančno preštudiral oratorij, piše o tem delu tako-le:

»Oratorij sem natančno proučeval in odkrito izjavljam, da je to Sattnerjevo najboljšo delo. Kolikor je meni znano, je to prvi oratorij, ki ga imajo Slovenci. Občudujem veliko dejstvo, ki je daleč prekoslilo moje pričakovanje. Le mladostna navdušenost v zvezi z globoko religioznostjo je mogla udariti na take strune, kakršne glas iz Sattnerjevega oratorija. P. Hugolin ni več mlad, vendar veje iz vsakega stavka, iz vsakega takta sveža melodija, kakor še v nobenem njegovem dose-danem delu. Ta neprisiljen izraz dvakrat dobro dene danes, ko skuša hipermoderna glasba, ki ni glasba, ampak kokofonija, s svojimi nenaravnimi izrastki preplaviti svet.

Čudim se premišljeni in izborni dispoziciji oratorija. Z relativno pičlim besedilom — ki je sicer jako poetično in mikavno za skladanje — je ustvaril gosp. Sattner velik oratorij v treh delih, je natančno pretehtal učinek solospjevov, zborov in orkestra in vporabil stopnjevanja na pravem mestu.

Oratorij mora vspeti in produkcija bo brezdvomno velik praznik za slovenski narod.

Ne vem, komu naj dam prednost,

zborom ali solospjevom; zdi se mi skoro, da bodo slednji sprejeti z večjim navdušenjem. Nekatere orkestralne pred- in poigre se mi zde relativno nekoliko trezne, vendar so primerne slogu in lepo doneče in se dobro prilagodijo celotnemu delu. Čuti se pa, da biva domena kompozicijske tehnike bolj v vokalnih stavkih nego v instrumentaciji. Skladatelj si je prikojil lasten slog, kateremu je vtisnil svojo individualiteto. Obžalujem, da skladatelj ni podložil skladbi latinskega ali nemškega besedila, lahko bi se izvajala izven slovenske zemlje.

Še nekatere opazke. Takoj prvi bariton-solo »Vstani, vstani!« me je ganil do solz. Presenečila me je vglasbitve besed: »ker tvoj glas je sladak«. — Eden najlepših zborov je damski zbor »Zima je proč«, ki fascinira poslušalca s kontrastom med Adagio in Allegro. Mogočno vpliva tudi zbor »Nikdar od nas, Devica«, zlasti stopnjevanje koncem zbora. O umetnosti flavto-solo se da prerekavati.

V drugem delu vzbuja pozornost genialni zbor: »O smrt«. Malo je zborov, ki s priprostimi sredstvi tako neposredno vplivajo na nas. Mojster je, kdor s pičlimi sredstvi veliko pove. Po tem stavku, katerega bi najraje primerjal gotskemu stolpu, jako pomirljivo deluje tenor-solo »Kdo je ta?« biser lepega solopetja.

V tretjem delu mi imponirajo fugirani aleluja-stavki, ki kažejo, kako je kontrapunktika prešla skladatelju v meso. Zelo se mi je prikupil sopranski

solo »Glej od vzhoda« s koloraturno arijo »Večno je usmiljenje«. — Iz dvo-speva »Zdrava ti posoda čudežna« veje Mendelssohnovo veličje in je zase prava kabinetna točka.

Veličastna je koračnica v III. delu, ki se ji pridružuje zbor z mogočno alelujo. Vijolinski solo se mi zdi nekoliko trezen. Sklepni zbor, ki je namenjen za velike mase, veličastno sklence skladbo, ki mi je osladila že marsikatero uro.

Dan produkcije bo za skladatelja časten dan. Zapel je »Brezmadežni« slavospev iz cele, polne duše — kajti cela »Assumptio« je molitev. V tem zmislu naj tudi slavno občinstvo sprejme lepo delo.

Vse, kar naredi človek, je nepopolno, pomanjkljivo in vsako človeško delo ima hibe. Človek ni vedno enako razpoložen, nima za vse položaje enakoga čuta, se utruja, ako je delo obsežno. Vendar nobeno delo v celoti ne izgubi vrednosti, če se v podrobnosti pokaže kaka hiba. Kdor gleda s hriba pokrajino z daljnogledom, ne bo imel celotnega vtisa, s prostim očesom bo videl celo podobo, četudi ne na drobno, in ta podoba mu bo ostala v spominu. Tako nekako moramo presoditi tudi glasbena dela. Ako skladba s celim aparatom dopada in mogočno vpliva na naš čut in našo voljo, tedaj smemo mirno reči: skladba je lepa, zdrava, dosega svoj namen. S takimi načeli hočemo poslušati oratorij in tedaj se bo ustvarila v nas pravična sodba.

»Vodnika kamel,« odgovoril je eden prišlecev.

»Ah! to sta Idris in Gebhr? Česa pa hočete?«

»Prišla sva vprašat, če naju ne bo treba jutri?«

»Ne. Jutri in pojutri sta velika praznika in v tem času se ne spodobi delati izletov. Pridita tretje jutro zgodaj.«

»Zahvalimo se, efendi.«

»Ali pa imata dobre kamele,« je vprašal Rawlison.

»Bissillahl!« odvrnil je Idris: »resnične hegin (kamele za jahanje) z debelimi grbami in mirne, kakor ha-ga (ovce). Sicer bi nas Cook ne najel.«

»Ali ne tresejo preveč?«

»Lahko gospod, položite perišče fl-žolov na hrbet vsake izmed njih, pa nobeno zrno ne bo padlo doli v najhitrejšem teku.«

»Če ne pretiravate po arabsko,« rekel je smeje se gospod Tarkowski.

»Ali pa po sudansko,« dodal je Rawlison.

Medtem sta stala Idris in Gebhr še neprenehoma kot dva bela stebra in ogledavala Stanka in Nelko. Mesec je osvetljeval njuna zelo temna obraza, ki sta v mesečnem blešku izgledala, kakor vilita iz brona. Belina njunih oči se je svetila zelenkasto izpod turbanov.

»Lahko noč,« rekel je Rawlison.

»Allah naj čuva nad vami, efendi, ponoči in podnevi.«

To rekši sta se poklonila in odšla. Spremljalo ju je zamolklo, daljnemu gromu podobno renčanje Sabe, katere-

lek 1912, komiteja za evh. kongres. Eventualia. Lokal: Leithner, Auerspergstrasse 6. — Začetek ob pol osmi uri zvečer.

+ **Kočevarji proti S. L. S.?** Poroča se nam, da so kočevski volilci v Belokrajini dobili baje iz Kočevja nalog, naj glasujejo za liberalca Mazzeleta. Mi te vesti ne moremo prav verjeti, kajti če je istinita, ne pomenja nič več in nič manj kot sovražni čin Kočevarjev zoper večino deželne zbornice in deželne odbora. Mi pa ne moremo verjeti, da bi bili Kočevarji, ki so sicer znani kot jako praktični ljudje, v tem slučaju tako skrajno nespametni. No, pa saj se bo 14. marca to natanko videlo in se bodo dejstva vzela na znanje.

+ **»Belokranjec« poziva k nepostavnostim.** »Belokranjec« poziva napredne člane volilnih komisij, naj proglase glasovnice z imenom »profesor« Dermastia za neveljavne, češ da Dermastia nima naslova profesor. S tem pozivlja »Belokranjec« napredne člane komisije naravnost k nepostavnosti. Volilni zakon ne zahteva nič drugega kot to, da je kandidat na glasovnici jasno označen. Kandidat S. L. S. Karel Dermastia je dokončal študije na univerzi in vsak tak učitelj se vobče nazivlja profesor. S tem je tedaj tudi jasno, da je kandidat S. L. S. ako se ga nazivlja Karol Dermastia, profesor v Ljubljani, pravilno označen in ne more biti nihče v dvomu, da je volilec, ki zapiše na glasovnico Karol Dermastia, profesor v Ljubljani, ravno tega Dermastia volil in nobenega drugega. Če bi se liberalni člani volilnih komisij drznili radi označbe profesor uničiti kak glas, lahko pridejo v kazensko preiskavo radi hudodelstva zlorabe uradne oblasti. — Samoobsebi pa je umevno, da bi bil J. Mazzele, ako bi bil na tak sleparski način »izvoljen«, še listi dan iz deželne zbornice vun vržen, ko bi vanj vstopil. Časi so minoli, ko so bile na Kranjskem mogoče take lumparije. Sicer pa glasovnica ravno tako velja, če se zapiše namesto »profesor«, učitelj na slovenski trgovski šoli v Ljubljani!

+ **Imeniten dečko.** G. Ivan Rus v Travniku pri Rakeku nam je poslal sledeče pismo: Travnik, dne 2. marca 1912. Cenjeno uredništvo! Na željo svojih somišljenikov se odpeljem danes na shod neodvisne kmetijske stranke v Belokrajino. Cenjeno uredništvo naj ne napada moje osebe v tem boju neopravičeno; prosto Vam je moja izvajanja komentirati po svoje, če bi se pa kakor svoječasno tako spozabili v svojih glasilih, da bi se pokazalo osebno žaljenje, bodem izvajal brezobzirne konsekvence in bodo Vaši somišljeniki o tem najbolj prepričani. Toliko v prijazno vednost, da se potem ne bi krivo tolmačilo posledice. Z odličnim spoštovanjem Ivan Rus. — Gospod Rus naj bo le potolažen; o njegovi osebi bomo pisali z največjim spoštovanjem. Kadar se bo pa zagnal kot »neodvisen kmetijski pristaš« v S. L. S., bomo pa seveda z njim križali meče, in g. Rusu se najbrže ne bo dobro godilo. Kadar kroži g. Rus okoli kakenga kandidata, tedaj so že tu znamenja o gotovem porazu liberalnega kandidata. G. Mazzele Rusa ne bo vesel.

+ **Uradni list v službi pornografijske.** Vladnega predstojnika prosimo, da bo poskrbel za to, da ne bo vladni list »Laibacher Zeitung« prinašal take pornografske priloge, kakor smo jih dobili danes v roke. V času, ko pošilja osrednja dunajska vlada stroge prepovedi na tobakarne, v katerih grozi tobakarnam z velikimi kaznimi in odtegnitvijo koncesij, ako bodo prodajale pornografske tiskovine, pa pride vladni list in prinaša take priloge, ki priporočajo v nakup največje perverzne pornografske izdelke.

— **Akcijska družba Leykam - Josefthal.** Upravni svet omenjene družbe na Dunaju je sklenil v včerajšnji seji, da dobe lastniki delnic sedem odstotkov dividend, to je 28 K na vsako delnico. Čistega dobička je 2.109.656 K. Družba ima tudi v Vevčah in Goričanah svoje popirnice. Dobitek je prav lep, zato so pa delavci po teh tovarnah presneto slabo plačani.

— **Slovenec v Ameriki obsojen na vislice.** Pred vašingtonskim sodiščem je bil obsojen na smrt na večalih Slovenec Janez Ribarič, ki je dne 18. dec. pr. l., ustrelil v Cannonsburg, Pa., rojaka Novaka, njegovo ženo in še nekega drugega Slovence, ki je stanoval pri Novakovih. Smrtno obsodbo je poslušal Ribarič povsem mirno, in ko ga je vprašal sodnik, če ima še kaj pristaviti, je izjavil, da je vsega tega kriva njegova hči. Dan, ko bode izvršena nad njim smrtna obsodba, bode določen poznejše. Ribarič je zasledoval svojo lastno hčer z ljubezenskimi ponudbami. Dekle pa o tem ni hotelo slišati, in se je preselilo k Novakovim. Dne 18. decembra je potem prišel Ribarič tja

in zahteval, da se vrne hči k njemu. Ker ga pa le-ta ni hotela ubogati, je potegnil samokres in začel streljati. Hči mu je pravčasno ušla, zadel pa je rojakinjo Novak, njenega moža in še nekega drugega Slovence. Za ta zločin se bode moral sedaj pokoriti na vislicah.

— **Sneg na planinah.** Po planinah je padlo v noči od srede na četrtek obilo svežega snega. Sneg je zapadel tudi Krim in Kurešček.

— **Za obrtnike.** Obrtno-pospeševalni urad krepko deluje. Pred kratkim zaključil je slikarski tečaj. Uspehi pri slikarskem tečaju so bili izvrstni. Pretečen četrtek pa se je končal tečaj za avtogensko varenje. Tečaj tečaja so se udeležili kovači iz raznih krajev naše kronovine. Pouk je bil zelo zanimiv. Teoretični pouk je vodil ing. g. Šuklje. Praktično, kako se avtogensko vari, je kazal zastopnik tvrdke Fr. Krükl & Comp., Dunaj. Pripeljal je seboj več aparatov. Udeležniki tečaja so napravili sami razne poizkušnje in pokazali njihovo spretnost. Zvarili so razne zlomljene stvari, majhnega pa tudi zelo velikega obsega. Nekateri udeležniki kovači so takoj za to potrebne aparate naročili, drugi jim sledijo. Posredoval bo obrtno-pospeševalni urad, tako da bodo kovaški mojstri osigurani o kakovosti in pa ne predrago plačanju aparatov. Načelnik obrtno-pospeševalnega urada g. Kreger je tečaj zaključil in se obenem zahvalil učiteljskemu osebju za izvrstni pouk. Zahvalil se je tudi g. ravnatelju Šubiču za brezplačno prepustitev prostora v državni obrtni šoli, kjer se je pouk vršil. G. ravnatelj Šubič je nato poudarjal, da upa, da bodeta obrtno-pospeševalni urad in pa obrtna šola skupaj krepko nastopala za izobrazbo našega obrtništva. Imenom udeležnikov se je zahvalil g. Kremžar iz št. Vida nad Ljubljano in poudarjal, da neso udeležniki najboljše spomine na ravnokar izvršeni tečaj.

— **Iz ljudskošolske službe.** Začasna učiteljica Teodora Truger v Gorenjem Mozlju je bila imenovana na enako službo v Lienfeldu. Mesto obolele učiteljice Marije Tomc je bila imenovana Marija Kromar za suplentinjo v Ribnici. Mesto obolele učiteljice Gabrijele Erker-Jereb je bila imenovana za suplentinjo v Stari Loki Elizabeta Höningmann. Dosedanji suplent Franc Samec je bil imenovan za začasnega učitelja v Selah, okraj Novo mesto. Mesto obolele učiteljice Terezije Ambrožič je imenovana dosedanja časna učiteljica v št. Rupertu Jožefa Jager za suplentinjo v Čatežu. Za časasnega učitelja v Leskovcu je imenovan dosedanji časni učitelj Maks Kovarčič. Bivša časna učiteljica v Trsteniku Marija Sajovic je imenovana na enako mesto na Bohinjski Beli. — Na ljudski šoli v Spodnji Šiški se vsled prenapolnjenja ustanovi v drugem razredu še ena pararelka.

— **Iz srednješolske službe.** Učiteljski kandidat Venceslav Kalan je imenovan za suplenta na državni realki v Idriji.

— **Jez se je sesul** v bližini papirne tovarne Smith & Meunier ob reki Rečina. Voda je udrila v skladišča papirja in materijala. Dokler se jez ne popravi, mora tovarna delo ustaviti. Škoda je velika.

— **Potres v Zagrebu.** Včeraj ob 9. uri 15 min. so v Zagrebu čutili močan vertikalni potresni sunek, ki je trajal tri sekunde.

— **Kaj je Nanos?** V »Planinskem Vestniku« piše g. M. Pajk: Na to vprašanje dobimo čestokrat napačen odgovor. Po raznih atlantih (n. pr. v Kozennu) in knjigah, tudi po slovenskih, beremo namreč, da je Nanos »najvišji vrh« Hrušice in da meri 1300 m. Nanos pa v resnici ni vrh, temveč planota; Nanos se imenuje ves južni del Hrušice. Nad to planoto se dvigajo posamezni vrhovi, kakor Pleša (1261 m), Debeli Vrh (1299 m) in Suhi Vrh (1313 m, najvišji vrh na Nanosu). Specialni zemljevid zaznaja pravilno Nanos kot planoto, ne kot vrh. Toliko učiteljem in turistom v uvaževanje!

Primorske vesti.

p **Štrajk v Trstu.** Kakor smo poročali, je napadlo dne 6. marca nekaj delavcev v tovarni za stroje »Stabiliment« tehnico« inženirja Oftendorfa, voditelja livarne. Delavci so ga pretepli, ker niso bili zadovoljni z njegovimi novotarijami, ki jih je v tovarni vpegljal. Dva od njih sta bila na to aretirana. Ker jih oblast na zahtevo delavcev ni hotela iz zaporov izpustiti, so včeraj ob pol devetih jutraj skoraj vsi delavci, 1500 po številu stopili v stavko. Zapustili so tovarno in se podali v ladjedelnico San Marco. Tam so pozvali delavstvo, naj se stavki pridruži. Res je kakih sto delavcev v elektrotehničnem oddelku zapustilo delo, medtem ko so drugi to zahtevo odklonili. Medtem je pa policija peš in na konjih zasledila prostor pred tovarno in delavce razgnala. Sinoči ob sedmi uri so imeli

delavci shod, na katerem so sklenili, da gredo zopet na delo. Danes je zopet vse na delu.

p **Sprememba vojaštva v Trstu.** Kakor je javljeno, so se dne 5. t. m. odpeljali trije bataljoni pešpolka št. 97 v svoje nove garnizije. Pristrčno je bilo slovo, saj so se našli slovenski fantje, katerih je večina pri pešpolku, poslavljali od svojih lastnih rojakov in prelepe jadranske obali. Škoda jih je, ker marsikakemu se je v Trstu obetala pripravna služba po dokončanem službovanju, in tukaj so se vendarle nahajali med svojimi ožjimi rojaki. Velikanska množica ljudstva jih je spremljala, potem ko je bosanska godba na vojaškem trgu zaigrala »K molitvi«, cesarsko himno in Radetzkyjev marš. 6. in 7. t. m. pa so se pripeljali trije bataljoni pešpolka št. 32 iz dunajske garnizije. Pravijo, da se je ta polk, ki šteje že 171 let zgodovine, zelo odlikoval na raznih bojnih poljih. Nosi slavno ime Marije Terezije, ker datira uprav iz tistega časa, ko se je ta cesarica obrnila do Ogrov na pomoč.

p **Velik požar pri Gorici.** Sinoči je skoraj popolnoma pogorela gostilna Podgornik v Rožni dolini. Sumi se, da je zažgala zlobna roka.

p **Slovane pode iz cerkve.** Pulj, dne 7. marca 1912. Lansko leto so bile dovoljene v tukajšnji stolnici hrvaške postne pridige. Res je sicer, da se k istim ni smelo niti z najmanjšim zvonom pozvoniti in da se ni smelo pri tem prižgati niti ene same sveče v cerkvi, vendar pa je smelo tukajšnje hrvaško in slovensko ljudstvo poslušati božjo besedo v svojem jeziku. Splošno je bilo mnenje, da bodo tudi v letošnjem postnem času dovoljeni taki, že tako do skrajnosti omejeni postni govori v stolnici. Toda prišlo je žalibog drugače. Poreški ordinarijat je letos prepovedal v stolnici tudi tako omejene postne pridige, kakoršne so se smele vršiti lansko leto. Ne dvomimo, da so na tukajšno cerkveno oblast v tem, za slovenske puljske vernike toli žnostnem slučaju, znali vplivati znani laškoliberalni velikaši, katerih slava je pa ravno v zadnjih dneh precej otemnela. Saj v cerkvi naj se nam delijo pravice z enako mero, če se nas že povsod drugod smatra za manj vredne in se naj s takimi krivičnimi odredbami svobodomiselnem, najsi bodo že isti Slovani ali Lahi, ne daje prilike, da čez cerkev udrihajo. Zadnji pastirski list do ilirske duhovščine svari častnike pred kritiziranjem cerkvene avtoritete. To je prav, ker se s takim postopanjem podira ugled cerkvene avtoritete. Na drugi strani pa tudi poreški ordinarijat ne dela prav, da s svojim krivičnim postopanjem naravnost izziva kritiko tudi posnetih katoliških listov. Gori na Westfalskem je nekaj stotin Slovencev in mladi kaplani pridejo nalašč dol k nam na Kranjsko, da se priuče našemu jeziku samo zato, da morejo te ljudi v njih materinem jeziku krščanskih resnic učiti; v Pulju pa, kjer prebiva okoli 20 tisoč Slovanov, pa ne smatra cerkvena oblast za potrebno, da bi tem zapuščenim ljudem preskrbela verski poduk. Kakšna odgovornost!

p **Dvigalo jo je ubilo.** Pri neki puljski stavbi je ubilo dvigalo na par delavčevov ženo Katarino Segovič, staro okoli 60 let. Ponesrečenka je prinesla opoldan svojemu možu, kateri je pri stavbi zaposlen, kosilo, in po neprevidnosti prišla pod dvigalo. Strojnik je dvigalo sicer takoj ustavil, toda bilo je že prepozno. Žena je na poškodbah umrla, še predno so jo prinesli v bolnišnico.

p **Nesreča pri delu.** Če le kje, tedaj gotovo v Trstu nesreča nikdar ne počiva, skoraj vsaki dan se zgrudi kakšen delavec kot žrtev svojega težkega poklica. Tako se je tudi primerilo Justu Gaio, tridesetletnemu možaku, da se je ravno, ko je v prosti luki nesel težko vrečo riža, spodtaknil in se zgrudil pod ogromno težo, ki mu je zlomila hrbtno kost. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer se revež bori s smrtjo.

p **Električni tok ga je ubil.** V tržaškem Stabilimento technico je prišel sinoči delavec Jožef Viezzoli vsled neprevidnosti v dotik z močnim električnim tokom, ki ga je na mestu ubil.

p **Krvav zločin na morju.** Včeraj je prišel v Trst parnik »Ozeana« od Avstro-Amerikane iz New-Yorka. Pri odhodu iz newyorške luke je mornar Simonich z revolverjem ustrelil in težko ranil nekega kurjača. Simonicha so takoj po dohodu v tržaško luko odpeljali v ulico Tigor.

p **Koliko se v Gorici sne in popije.** V teku meseca februarja so v goriški klavnici poklali 136 goved, 4 konje, 50 telet, dva koštruna ter 227 prešičev. Od zunaj so pripeljali že zaklanih 233 telet, 14 koštrunov, 41 jancev, 20 svinj ter 8637 kil mesa. — Iztočili pa so v teku februarja v Gorici 661 hektov piva.

p **Grd detomor.** Na Vogerskem na Vipavskem se je koncem pretečenega tedna zgodil grd zločin. Posetnikova hči 23 letna Jožefa Terčič je povila v noči 2. t. m. nezakonsko dete. Najbrže s pomočjo matere pa je dete zadušila, mu polomila ude in ga skrila. Da bi prikrili hčerino slabost, so šli po duhovnika, češ da dekle umira in da je že v nezvesti. Du-

hovnik jo je res dejal v sv. poslednje olje. Po odhodu pa je dekle kmalu povila, narkar se je zgodil zločin. Otrok je bil zadušen s pavolo, s katero je duhovnik dekle mazilil. To pa ni bilo še dosti. Drugo jutro pa je mati hitela zopet po duhovnika, da je hčer obhajal. Stvar je prišla pa kmalu na dan. Prijeli so hčer, mater Marijo Terčič in očeta. Kakor čujemo, je hči v preiskovalnem zaporu svoj zločin že priznala. Jožefa Terčič je imela razmerje z nekim omoženim možem iz Prvačine, ki ima pa svojo ženo v Aleksandriji. Sedaj je ta mož šel tudi v Aleksandrijo.

p **Neznan samomorilec.** Dne 28. novembra 1911 so našli na nekem drevesu blizu pokopališča v Rovinju obešenega nekega okoli 35—40 let starega moškega, ki imel črne lase, plešo in rdečkasto brado (Kaiserbart). Suknjič in telovnik je bil lahkega, sivo križastega blaga, hlače iz črne suknja, črn trd klobuk, v ovratnici je bila zlata igla z biseri, v zlatem poročen prstanu pa je bil lmonogram »Ana 11/94 G. G.« Pri sebi je imel majhno usnjato denarnico, v kateri je bilo 34 vin. denarja štiri devocionalne kolajne, malo kolajno kot obesek, na kateri je bil napis »Engersdorf«, roman »Gedankengänge eines Junggesellen«, železniški vozni listek št. 3135 I Szemelyvonat III, Reka — Prestranek vi. St. Peter i. k., doplačilni list za tri osebe št. 42, bloka št. 04.921 B², izdan 26. 11. 1911 v vlaku št. 35 od S. Pestro in Selva v Kanfanar; 4 ključke, med temi enega angelskega št. 1424/7 česelj in žepni nož. Komur je bilo o tem kaj znanega, naj to naznan mestnemu magistratu ljubljanskemu, od nosno c. kr. namestništvu v Trstu.

p **Kdo ga pozna?** Dne 17. grudnia j bil v Martesinsu, politični okraj Tržič (Mon falcone) prijet nek neznan gluhoem, ka terega identiteta se še dosedaj ni mogl dognati. Navedenec je blazen, okoli 20 d 22 let star, srednje, močne postave, rjavil las, oči in obrvi, širokega nosi in ust, bre brk, podolgastega bledega obraza in je bi oblečen v temnozelen kamgarnast suknjič sivobeke cajgaste hlače, je imel črn klobuk rdečkasto srajco s črkami B. F. I., obut j bil pa v nove čevlje na zadrgo z lesenim petami. Kdor ve o njem kake podatke, ne jih naznani mestnemu magistratu ljubljanskemu ali pa c. kr. okrajnemu glavarstvu v Tržiču.

Ljubljanske novice.

lj **Ljudski oder igra to nedelje** dne 10. t. m. ob pol 8. uri zvečer Grill parzerjevo klasično tragedijo »**Ljubezni in morja valovi**« (Hero in Leander). Delo je umotvor prve vrste in ga je spisal najboljši nemški avstrijski klasič. Odbor Ljudskega odra je storil vse, da delo kar najsijajnejše uspe. Naštudirana je tragedija kar najvzorneje. Nad 60 skušenj je imelo in je upati, da bo to najpopolnejša prestava letošnje sezone. Karkoli se je dalo napraviti iz materijala tekoma pol leta v resni in smotreni dramatični šoli, to se je naredilo in se bo pokazalo v nedeljo. **Dekoracije so popolnoma nove.** Ako Ljudski oder slovi po krasni scenneriji, bo oderski scenični aparat v nedeljo res nekaj posebnega. Tragedija ima 6 slik. Prva: Pred templjem Afroдите; druga: Gaj v Sestu; tretja: Ob Herinem stolpu; četrta in peta: Ob morju; šesta: V notranjosti templja. Nastopa cela množica komparzerije, ljudstvo, svečenice, otroci itd. Inscenacija in oderski rekviziti so historično verno izdelani in bodo podali res pravo sliko starohelenskega življenja. V vseh slojih vlada veliko zanimanje za to predstavo Ljudskega odra. Ker so stroški te res klasične predstave ogromni, se je nadejati razprodane hiše. **Vsiopnice v predprodaji se dobe v Katoliški Bukvarni.**

lj **»Uspehi« poslanca Ravniharja.** Ljubljanskega državnega poslanca dr. Ravniharja »uspehi« so posebne vrste. Kar pride samoobsebi, to so potem »uspehi« dr. Ravniharja. Tako je tudi z zgradbo ljubljanskega lokalnega telefonskega omrežja, ki se sedaj vendar poveča. To je že jako stara zahteva in da se doslej ni izvršila, je krivda dosedanje lenobe liberalnih zastopnikov Ljubljane. V trgovski in obrtni zbornici so naši zastopniki na to že pred leti opozarjali, če je po tolikem času dr. Ravnihar sedaj vendar enkrat »posredoval« in bo vlada nekaj dala, kar bi Ljubljani že davno dati morala, je to jako pozno posredovanje in spada le med dolžnosti dr. Ravniharja. Kakor pa smo dobro poučeni, tega dr. Ravnihar niti iz svoje inicijative ni storil, ampak je bil na to opozorjen od druge strani. Zato ni to noben uspeh ali zasluga kake posamezne osebe. Vlada je telefonsko omrežje v Ljubljani in na Kranjskem sploh razširila na inicijativo kranjskega deželne zbornice, ki je vlado na to opozoril že v XV. seji dne 14. oktobra 1909 in to zahtevo odločno ponovil v seji dne 7. februarja 1912! Če bi dr. Ravnihar

kar ne posredoval, bi pa stvar vzeli v roke naši poslanci. Sicer pa taka stvar ni politikum. Tudi je stvar morala samobesbi priti, ker ni bilo več prostora, da bi se kako štacio priklopili k telefonskemu omrežju. Kar se pa tiče tretje zveze interurbanega omrežja Dunaj-Trst, je pa to že v letošnjem stavbnem programu vlade, da se letos izvrši.

Ij Šentjakobsko prosvetno društvo naznanja, da na splošno željo ponovi ves vspored prvega šentjakobskega večera na praznik Oznanjenja, 25. marca, ob 7. uri zvečer v »Ljudskem domu«.

Ij Ustanovitev novega odseka Orlov. Vsi fantje šentjakobskega okraja, ki imajo veselje do telovadbe, naj pridejo v ponedeljek ob pol 8. uri zvečer v društvene prostore šentjakobskega prosvetnega društva, da se pomenimo o ustanovitvi šentjakobskega Orla.

Ij »Narod« se je zopet vrezal. »Slovenski Narod« bi pravzaprav moral dobiti naslov »Slovenski Detektiv«. To glasilo slovenske »intelligence« v vsaki številki prinaša kako denunciacijo. Noben narod nima v tem oziru tako nizkega lista kot je glasilo slovenske intelligence, v najumazanejšem nemškem revolverlistu ne čitaš toliko denuncij kot v »Slovenskem Narodu«. Predvčerajšnjim je »glasilo slovenske intelligence« na tako podel način napadlo odličnega našega somišljenika g. Ivana Orehka v Mostah, ki je menda nekaterim zato na poti, ker vedno nesebično in pošteno deluje za ljudsko stvar. »Narod« je priobčil to-le podlo notico:

Oblastveni organi hodijo od trafike do trafike ter pregledujejo, ako imajo dotične trafike dovoljenje za prodajo časopisov. Tudi v Mostah so se vršile take poizvedbe po vseh trafikah. Oblastvenih organov pa ni bilo pri prisodniku občinskega gerenta Orehku, ki brez vsakega dovoljenja kolportira in prodaja »Slovenca«.

»Slovenskemu Narodu« v tolažbo povemo, da njegov napad ne bo rodil nobenega sadu. Pri g. Orehku bo vsak naročnik »Slovenca« še nadalje lahko dobival list in naj gospodje v »Narodni tiskarni« popišo še več papirja. Gospod Orehek je že mnogo storil za razširjenje našega časopisa, po tem napadu bo pa še več. To bo tudi najboljši odgovor »Narodovi« podlosti.

Ij Osebnosti. C. kr. poštna praktikanta Ernest Jagritsch in pa Egidij Eppich sta premeščena, in sicer prvi iz Ljubljane v Trst, drugi pa iz Trsta v Ljubljano.

Ij Pozor pred sleparjem. Po Ljubljani se klati in nadleguje razne osebe s prošnjami za podporo mlad človek, ki si nadeva ime Ivan Jeretina, petošolec druge državne gimnazije. Poblešeni smo izjavili, da je preiskava nedvomno dokazala, da si dotični nadležnež le po zlobi nadeva ime pravega petošolca Ivana Jeretine, ki o zlorabi svojega imena ni nič vedel. Naj se sleparju ničesar ne da!

Ij Umrl je vsled srčne kapi stotnik računovodja Karol Stoy.

Ij Zamenjava. Dne 21. m. m. se je peljala v vlaku iz Reke v Ljubljano kuharica Ana Žurlava, kateri je bil med vožnjo zamenjan zavitek ženskega perila in je dobila mesto svojega nekega drugega, v katerem je bila moška obleka in perilo, kakor tudi več pisem in domovnica Dragotina Margana, pristojnega v Senj. Navedenec naj se obrne za svoje reči na mestno policijo v Ljubljani.

Ij Preodkrit kmetič. Pred kratkem je bil v gostilni na Mesarski cesti nek kmetič iz Gorenjskega. Ker je imel še nekaj potov, je dal zgornji suknjič spraviti natakariči s pripomočki, da je v njem denar. To je čul v gostilni se nahajajoči brezposelni mesarski pomočnik in se priplazil, ko se je natakariča odstranila v posebno sobo ter iz suknjiča izmaknil bankovec za 20 K, s katerim si je takoj opomogel. Za ta denar je kupil svoji ljubici, s katero skupaj stanujeta v Vodmatu, par čevljev in plačal tudi najemščino. Zato bode pa sedaj imel nekaj časa brezplačno stanovanje brez ljubice.

Cerkveni letopis.

Korespondent dunajske »Reichspost« poroča listu iz Rima, da izide za letošnjo Veliko noč nov papežev dekret, ki preureja bogoslovne študije. Po novem dekretu bodo bogoslovne študije trajale 6 let in bo moral vsak bogoslovec čakati na presbyterat do 28. leta. Čas med dovršenim študijem in pa 28. letom, naj bi pa prebil kot diakon v pastirski službi, kjer bi se praktično privadil vsemu, kar za izvršitev svojih dolžnosti potrebuje. Dekret bo treba seveda prikriti za posamezne kraje, ker vladajo v posameznih državah popolnoma različne razmere.

Opazite le vžigalico: »O korist obmejnim Slovenem!«

STAVKE RUDARJEV.

Na Angleškem.

London, 8. marca. Vladni krogi izražajo nado, da pogajanja med zastopniki rudarjev, lastniki rudnikov in vlado ne bodo brezuspešna. Za vsak kritičnejši slučaj namerava vlada poseči v konflikt, s parlamentarnimi sredstvi, čemur pa rudarji principiarno narotujejo. Vlada izrecno priznava opravičenost delavskih zahtev po uvedbi minimalne mezde. Poslanec Davis je na nekem ljudskem meetingu izrecno zatrjeval, da namerava Asquith uvesti princip minimalne mezdne tarife za vse angleško industrialno delavstvo.

Cene premoga na Francoskem postočile.

Pariz, 8. marca. Zaradi stavke angleških zidarjev so plačale paroplovne družbe v Lorientu (vojna in trgovska luka ob francosko-bretanjski morški obali) 40 frankov več za tonelato premoga.

Amerikanski rudarji.

New York, 8. marca. V promogovih rudnikih severnih držav groze rudarji z generalno stavko, ki prične šele 1. aprila, če jim do tega dne delodajalci ne ugođe zahtevanega poboljšanja. Rudarske organizacije zahtevajo 20odstotno povišanje dnevne mezde, osemurni delavnik in skupno mezdnopogodbo, veljavno za dobo treh let. Lastniki rudnikov odklanjajo prvo zahtevo, ker bi preveč trpele njih blagajne. Letno bi prispevali lastniki 130 milijonov kron več k rudarskim mezdam.

Rudarji na Rusko-Poljskem.

Varšava, 8. marca. V največjem rusko-poljskem premogovem rudniku »Saturn« v bližini Varšave so danes pričeli s stavko v znak protesta proti zadnje dni uvedenemu sistemu njih nadzorstva.

Koroške novice.

K Kako se na celovškem deželnem sodišču bojijo slovenščine! Tržaška »Edinost« poroča: Tržaški slovenski odvetnik je bil vabljen za pričo na porotno razpravo v Celovcu. Ker je hotel preprečiti, da bi se v zadnjem trenutku, na glavni razpravi sami, pritiskalo nanj, češ, pričakovalo se je, da bode izpovedal nemško, je naznanil s posebno vlogo, da namerava ravno tako, kakor že pred preiskovalnim sodnikom, izpovedati slovensko tudi na glavni razpravi. Če bi bil prizadeti odvetnik želel, da ne bi mu bilo treba iti za pričo v Celovec in tako izgubiti skoraj dva dni svojega dragega časa, ne bi bil mogel najti bolj uspešnega sredstva, da to doseže. Učinek njegovega naznanila na celovškem deželno sodišče je bil bliskovito hiter. Naznanilo je bilo oddano na pošto v Trstu zadnji dan pretečenega meseca, a že dne 2. tekočega meseca zjutraj je odvetnik prejel obvestilo, da je vabilo preklicano in da mu ni treba priti na razpravo.

K Za predsednika koroške hranilnice je bil izvoljen dr. Ferd. pl. Kleinmayr, posestnik tiskarne v Celovcu.

Po svetu.

Proces proti Mazcohu. Varšava, 7. marca. Danes popoldne se je končala obravnava proti znanemu propalemu menihu p. Damas Mazcohu iz čenstohovskega samostana. Obsojen je zaradi umora svojega bratranca Vavla, ponarejanja listin, poneverjenja in tatvine na 12 let ječe in prisilnega dela in pregnan za celo življenje v Sibirijo. Njegova ljubimka, soobtoženka Helena Mazcoh je obsojena na dve leti ječe; drugi soobtoženci so dobili do pet let teže ječe. Tako se je končal ta obžalovanja vredni dogodek, katerega je ves judovski in liberalni svet s pravo osladno pikantnostjo na dolgo in široko razpredel v cel roman po svojih listih. Ti obsojenci vredni škandalov, ki jih je uprizarjalo par propalih menihov v samostanu v Čenstohovu, samo dokazujejo, da krščanskega značaja ne ustvari obleka, ampak šele krščansko življenje. Ko bi se p. Mazcoh držal pravil svojega reda in pa krščanske askeze, ne zabladel. Tako se je pa oprijel evangelija moderne družbe: živi in uživa! in zato je tak tudi njegov konec. Zgražanje liberalnih listov v tej zadevi je pa silno hinavsko; Mazcoh je ravnal popolnoma po načelih proste ljubezni, katero oznanjuje moderna družba, ki obsoja samsko življenje kot nekaj protinaravnega. Zakaj se torej nad njim škandalizirate! Brez Boga ni poštenosti!

Smrt ameriškega konzula na Reki. Na Reki je umrl nagle smrti tamosnji ameriški konzul Slocum, sin slavnega generala Slocuma, ki so mu nedavno v

Ameriki postavili spomenik. Konzul se je pripravljal na prestop v katoliško vero, zato je bil tudi po katoliškem obredu pokopan.

Zrakoplovna šola v Aradu. Grof Tibor Feleki je aradski mestni občini ponudil, da ustanovi ondi šolo za pilote s tremi Bleriotovimi letalnimi stroji, ako mesto zgradi v to potrebno dvojno lopo, prepusti pripravno zemljišče in nakloni redno podporo. S ponudbo se bo bavil prihodnji mestni občni zbor.

Sedem dni nič jedel. Te dni so našli v nekem seniku poleg Budimpešte nezvestnega vojaka. Ko so ga spravili k zavesti in okrepčali, je povedal, da je dezertiral od 14. artiljerijskega polka in se skril v senik. Tu je brez jedi in pijače prebil sedem dni. Spravili so ga v garnizijsko bolnišnico.

Telefonska in brzojavna poročila.

DRAGINJSKA DEBATA.

Dunaj, 8. marca. Zbornica nadaljuje debato o predlogih draginjskega odseka. Danes je govoril poslanec Gostinčar, ki je jako prepričevalno slikal izrastke kartelov. Koncem današnje seje bodo češki soc. demokrati stavili predlog, naj se prvo branje brambnih predlog z dnevnega reda odstavi. Predlog ne bo dobil večine.

ALI SE BLIŽAMO SPLOŠNI IN ENAKI VOLILNI PRAVICI NA OGRSKEM?

Budimpešta, 8. marca. Politični položaj se ni nič izpremenil. Ko je danes ministrski predsednik Khuen vstopil v zbornico, mu je stranka »narodnega dela« priredila živahno ovacijo. Grof Khuen je naznanil zbornici, da je podal cesarju demisijo, katero je cesar sprejel in mu poveril nadaljnje vodstvo poslova, dokler se ne sestavi nova vlada. Khuen predlaga, naj se zbornica odgodi, dokler bo nov kabinet imenovan. Predsednik odgodi zasedanje. Člani »narodne delavne stranke« prirede zopet Khueni ovacijo. Justhovi pa vzklikajo: »Živela splošna volilna pravica!«

Budimpešta, 8. marca. Justhova stranka dela z vsemi silami na to, da bi se vlada poverila Lukacsu, kateri bi izvedel volilno reformo na podlagi splošne in enake volilne pravice. Sicer so tudi na Dunaju najvplivnejši faktorji na delu, da bi cesarja privedli do tega, da imenuje volilnoreformni kabinet, ki bi izvedel demokratizacijo Ogrske in strl za vedno mažarsko oligarhijo. Če uspejo, se še ne ve.

ODLIKOVANJE.

Dunaj, 8. marca. Cesar je odlikoval kneza Otona Windischgraetza, soproga Elizabete Windischgraetzove, za tajnega svetnika.

STAVKA SREDNJEŠOLSKE MLADINE V ZAGREBU.

Zagreb, 8. marca. Na poziv srednješolcev iz Osjeka in iz Mitrovice so imeli zagrebski srednješolci sestanek, na katerem so sklenili, da prično štrajkati.

VOLITEV PREDSEDSTVA V NEMŠKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Berolin, 8. marca. Danes se vrši definitivna volitev zborničnega predsedstva. Dozdaj se ni dosegel še noben sporazum v tem oziru. Vrše se številne konference med meščanskimi strankami.

VELIKA AVTOMOBILSKA NESREČA TREH AVSTRIJCEV NA LAŠKEM.

Vicenza, 8. marca. Tu so ponesrečili trije avtomobilisti iz Avstrije: 1 stotnik, 1 baron in 1 notar. Vsi so težko ranjeni. Stotnik, ki je baje knežjega rodu, umira.

IZ LONDONA V PARIZ V TREH URAH.

Pariz, 8. marca. Aviatik Salney je došel v aeroplanu iz Londona v Pariz v treh urah in 12 minutah.

JUŽNI TEČAJ ODKRIT?

London, 8. marca. Iskalec južnega tečaja Amundsen javlja, da je kapitan Scott dosegel južni tečaj.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblatveno koncesionirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod kot ščepalni-ke, očala natančno po znanstvenih in zdravniških predpisih, toplo-mere, zrako-mere, dalno-glede i. t. d. Vsa popravila izvršuje točno in solidno v svoji, ponaj-novejšem sistemuz elek-tričnim obratom urejeno delavnico.

Ceniki brezplačno. Ceniki brezplačno.

KNJIGOTRŽTVO.

Novi cestni zakon za Kranjsko s slovensko-nemškim besedilom je izšel ravno-kar v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. Cena K 1'20. — Županstva, cestni odbori in drugi interesirani krogi si bodo knjižico omislili.

Molitev novega brevirja olajša najbolj direktorij za leto 1912, pod naslovom »Ordo divini officii«. Ta knjižica odpomore zamudnemu iskanju in izključuje vsaki dvom glede predpisanih molitev. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani za ceno 1 K 10 vin.

†

Marija Stoy naznanja v svojem in v imenu svojih otrok Franjice in Karola žalostno vest, da je njen iskreno ljubljeni soprog, oz. dobri oče in svak gospod

Karl Stoy

c. kr. stotnik računovodja

danes dne 8. marca ob 12. uri ponoči nenadoma preminul.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v soboto dne 9. marca ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Poljanska cesta 24 na pokopališče k sv. Krištofu, kjer se truplo položi v rodbinsko rakev.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v več cerkvah. 734

Ljubljana, dne 8. marca 1912.

Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 8. marca 1912.

Pšenica za april 1912	11'78
Rž za april 1912	10'26
Oves za april 1912	9'97
Koruza za maj 1912	8'80
Koruza za julij 1912	8'72
Koruza za avgust 1912	8'37

Efektiv trdnjeje.

MOJA STARA

Izkušnja me uči, da moram za nego kože rabiti le Stocken-pleter filijno mlečno milo Bergmann & Co., Tešin ob Labi. Komad po 60 vin. se dobiva povsod. 441

Prodajalka

Spretna in dobro izvežbana, dobra računarica, večša slovenskega in nemškega jezika, si želi primerne službe v mestu ali na deželi, lahko za takojšnji nastop. - Ponudbe pod »Poštenost« na upravnishvo »Slovenca«. 733

Vabilo

na

XX. redni občni zbor

Vzajemne zavarovalnice proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvenov v Ljubljani

ki se bode vršil

dne 21. marca 1912 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

730

DNEVNI RED:

1. računsko poročilo nadzorništva,
2. poročilo revizorjev,
3. odobravanje letnega računa za leto 1911,
4. dopolnilna volitev nadzorništva,
5. slučajnosti.

Predsednik nadzorništva.

Ker ni bilo v smislu § 31 na prvem občnem zboru zastopano predpisano število članov, se skliče drug občni zbor. — Drugi občni zbor je v smislu istega paragrafa sklepčen, ne glede na to, kako število članov je zastopano.

V dobro, trajno službo iščem

boljšo kuharico

Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod »štev. 63« 722

Išče se izvežban, tudi strojepisja zmožen

solicitator

za odvetniško pisarno na deželi. Poizve se pri upravi »Slovenca«. 728

Narodni boj na Koroškem.

Iz deželne zbornice koroškega.

V popoldanski seji dne 27. februarja je dr. Angerer trdil, da sta geometra v Velikovicu in Pliberku »slovenizirala« imena in je pozval deželne predstavnike, naj to zadevo preišče. Angerer je edini, ki zagovarja sedanjo šolo — vsi drugi poslanci so proti njej. — Poslanec Grafenauer očita dr. Angererju denuncianstvo in pravi da sta omenjena uradnika le pravilno postopala, da sta popravila popačena slovenska imena v zemljiški knjigi. In to je tudi gola resnica. Kje pa se nahajajo v velikovškem in pliberškem okraju nemška imena? Ali nima slovensko ljudstvo pravice, da se zapisujejo krajevna, livadna in hišna imena tako, kakor se med ljudstvom rabijo. Pred kratkim je poročal »Slovenec«, da so izginila iz poštnega seznama krajevnih imen slovenska imena kakor Dobrlaves itd. Kdo »slovenizira«? Ali vladni organi ali kranjski hecarji. Vsenemci bi seveda radi pokazali, da biva na Koroškem slovenstvo samo še na jezikovnih otokih — zato njih boj proti avtohtonemu slovenstvu. — Poslanec Grafenauer je zahteval v tej seji tudi pojasnila glede tega, da deželni kulturni svet zavrača slovenske vloge. Če izdaja »Slovensko prilogo nemških gospodarskih poročil«, kakor se imenuje gospodarsko glasilo našega kulturnega sveta, mora imeti tudi uradnika nastavljenega, ki je zmožen slovensčine. Če bi kulturni svet opustil slovensko prilogo, bi slovenski kmetje zanj bili izgubljeni. Zato zahteva od deželne predsednika pojasnila.

Deželni odbornik Hönlinger »priporoča« vsled hitrega reševanja aktov občejevanje z deželnim kulturnim svetom, katerega zastopnik je gospod Muri na Jezerskem, »v republiki«, v nemškem jeziku; toda dovoljeno naj bi bilo tudi, da se Slovencem, ki ne razumejo slovensčine rešujejo vloge tudi v slovenskem jeziku. Kaka milost! Toda naglašali smo že, da dokler nas ne bodo vpoštevali in izrabljali kulturni svet za nemškonacionalno propagando, tako dolgo ni misliti na resno sodelovanje od slovenske strani. Kulturni svet je gospodarskega pomena za celo deželo, udje so istopravni — zato zahtevajo tudi iste pravice. — Pri šolski debati se je poslanec Grafenauer obrnil na prof. Gurliotta in rekel, da to, kar je on že pred 15 leti trdil, sedaj priznavajo tudi avtoritete na šolskem polju. Ker je v novi šolski postavi tudi paragraf, ki govori o tem, da je avanziranje učiteljev na deželi odvisno tudi od dela v občini in za splošni blagor, očita Grafenauer zboru, zakaj je pri meščanskih učiteljih izjema. Sodelovanje učiteljstva pri pevskih društvih in »fajerberjih« se lahko pogreša, ker je že drugih moči dovolj, ki prevzamejo taka dela. — Če govori dr. Angerer zmiraj o napredku, mora on poudarjati, da tudi koroški Slovenci niso počivali in da so se kulturno razvijali. — Zahteva slovenski pouk za otroke za šole med Slovenci, od 3. razreda naprej se lahko vpelje nemščina kot predmet. Pritožuje se proti temu, da šolski svet nastavlja med Nemci slovenske učitelje, dočim so na utrakvističnih šolah učitelji, ki ne razumejo slovensko. — Poslanec Burger je stavil predlog, naj se daje šolam (slučaj Radiše) le tedaj garancija za obresti, če ostanejo utrakvistične. Nato odgovarja Grafenauer, da se mora prepustiti občinam, kako si ustvarijo te šole. Burgerjev predlog je bil sprejet. Priobčili smo daljše poročilo, da čitatelji izvedo, kak o se vrši narodni boj v deželnem zboru koroškem.

Razne stvari.

Cerkveni ropar. Iz Krakova poročajo: Ko je včeraj zjutraj stopil v cerkveno zakristijo v Wesoli šestdesetletni samostanski brat Janez Barekovic, da bi pripravil mašno obleko, se je vrgel nanj neznan zločinec, mu vrgeč cingulum okoli vratu, ga začel daviti in ga nazadnje obdelal z nožem. Brata so dobili umirajočega in krvavečega iz 20 ran. O storilcu ni nobene sledi.

Bogat ribji lov. V zalivu Portorose na istrski obali so ribiči na enem samem lovu ujeli za 80.000 kg rib.

Novi prapor ameriških Združenih držav. Ker sta severoameriški Uniji pristopili dve novi državi: Nova Mehika in Arizona, se tudi zvezde v zveznem praporu pomnože za dve. Najenostavnejše bi bilo, dosedanjim zvezdam dodati novo vrsto dveh zvezd, kar bi ne dalo mnogo dela in še manj stroškov. Toda ne, marveč se je sklenilo, da se število zvezdnih vrst ne pomnoži,

ampak se dosedanje zvezde za toliko pomaknejo skupaj, da dobijo dve novi prostori. To se izvrši po natančno izmerjenem načrtu, ki ga je izdelal poseben uradnik. Sedaj ima nešteto rok dela z odtrgavanjem zvezd na dosedanjih praporih in šivanjem novih. Ponarejanje vojaških in uradnih praporov nadzorujejo posebni uradniki. Pri praporih iz slabega blaga se to delo ne izplača in si vsak raje nabavi novega. Tozadevna industrija bo imela zato dobre čase.

Največji top na svetu bo postavljen ob izhodu Panamskega prekopa. Top je že gotov. Premier cev znaša 406 mm, teža topa je 180 ton. Cev je dolga 1615 m. Izstrelak tehta 1070 kg in top ga vrže 23 angleških milj daleč. To je isto, kakor če bi se velik avtomobil s štirimi osebami vrgel 6inpol km daleč skozi zrak. Kot naboj služi neka nova ameriška razstrelivna snov, katere je treba za enkratni strel 69 kg; razstreljivo ima izredno razdejalno moč. Izstrelak sam je 169 m dolg in požege z vsakim strelom 2615 kg brezdimnega smodnika. Inženirji so izračunali, da zamore izstrelak prebiti 1007 m debel Kruppov jekleni oklop in bi zadostoval en sam dobro merjen strel za uničenje moderne vojne ladje.

»Lurška pravljica«. Pod tem naslovom prinaša »Zarja« neki članek, s katerim hoče dokazati, da so vsa čudežna ozdravljenja v Lurdu le pravljica. Noče pa »Zarja« svojim bralcem povedati, da je leta 1911. sodelovalo v lurški pisarni za preiskavanje bolnikov nič manj kot 534 zdravnikov, med njimi 158 inozemskih ter 40 visokošolskih profesorjev in primarijev.

Zastrupljeni vojak. Moguncija, 4. marca. V soboto in nedeljo je obolelo v vojašnici 2. nasovskega inanterijskega polka 52 vojakov, katere so prenesli v bolnišnico. Vsi so se zastrupili; jedli so slabe ribe. Njih stanje je nevarno.

Samoumor lkovskega namestniškega svetnika Brudzowskega. 3. t. m. je praznoval svoj god baron Gastkowski v Lvovu. V hiši so bili zbrani številni gostje, ko prinese sluga baronovega zeta namestniškega svetnika Kazimirja Brudzowski pismo in je izroči svaku istega — podpredsedniku tarnopoljskega sodišča dr. Kozickemu. V pismu prosi Brudzowski Kozickega, naj nemudoma pride v njegovo stanovanje, ker bi krogla, ki si jo naslednji hip poževe v glavo, morda dovolj ne učinkovala. Dr. Kozicki je takoj hitel k Brudzowskemu, a ga že našel mrtvega s prestreljeno glavo. Na mizi je bil listek z izjavo Brudzowskega, da si mora končati življenje, ker nima nobene nade in nobenega veselja več. Drugo pismo je bilo naslovljeno na soprogo. Kaj je moža gnalo v smrt ne ve nihče.

Sleparski bančni konsorcij. Solnograd 4. marca. Oblasti so prišle na sled sleparski družbi, ki je raznim imovitim strankam pošiljala pisma, v katerih pod firmo velikih bank ponuja izredno visoke obresti za zaupani kapital. Te banke seveda ne obstoje in je sleparska družba zaupane vsote poglala. Mnogo lahkovernežev je na ta način prišlo deloma ob vse premoženje, deloma ob velike zneske. Sleparji so si za svoj delokrog izbrali alpske dežele. Poštnim uradom je naloženo, da vsa sumljiva pisma zaplenijo ter je samo poštni urad v Briksnu ustavil nad 600t akih pisem. Preiskava se nadaljuje.

Preprečena velika železniška nesreča. Na progi Reka—Zagreb so na postaji Tounj pozabili ustaviti brzovlak, ki je vozil po tiru, po katerem je malo prej odvozil navadni vlak. Zadnji hip zapazi vodja brzovlaka pred sabo prejšnji vlak in to na mestu, kjer se vzpenja proga nad globokim propadom, po katerem teče voda Mrežnica. Vlakovodja je vse moči porabil v to, da ustavi brzovlak, kar se mu je tudi posrečilo. Železniška uprava ga je nagradila s 100 K.

K samoumoru češkega pisatelja Mrštika se poroča, da je Mrštik obupal, ker je mislil, da je neka njegova igra, ki jo je poslal češkemu narodnemu gledališču, odklonjena. Dan po njegovem samoumoru je došlo pismo, da je igra sprejeta.

Organizirana družba sleparjev z dragocenostmi. Po večletnem trudu se je posrečilo dobiti dunajski policiji v roke družbo, ki je sleparila z zlatino po Dunaju, po Češkem in po Moravskem. Prodajali so medene verižice, katerim so pridelali nekaj pristnih sklepov za zlato, tudi so znali votle zlato predmete napolniti s svinčcem in opilki ter tako zvišali ceno takoj po 5 do 10 kron. Zlasti v zastavljalnice so nanosili mnogo te zlatnine. Vodja družbe je neki zidar Peter Procházka, ki se je pozneje bavil s prodajo dragocenosti. S sleparstvom si je pridobil precejšnje pre-

moženje in ima v Pragi tudi hišo. Imel je po vseh mestih Češke in Moravske »zaupnike«, ki so razpečavali njegove izdelke. Procházka, kakor tudi precej njegovih so-krivcev so zaprli.

Velika tatvina v čerNoviški nemški rafajznovki. Ko je hotel blagajnik čerNoviške nemške hranilnice in posojilnice 4. t. m. vzeti iz blagajne denar, je opazil, da manjka vsa gotovina v znesku 7375 kron. Na blagajni ni nobenih znakov vloma ter je moral nekdo s ponarejenimi ključi priti do denarja. Preiskava je uvedena.

Beračevo maščevanje. Iz Berolina poročajo: V Ellerstadtu je napadel 50-letni čevljar Weillbrenner soprogo župana Weinhardta, ki mu ni hotela dati miloščine ter ji prizadel z nožem toliko ran, da je kmalu nato umrla. Morilca so aretovali.

Gospodarsivo.

g Državna trtnica v Bršlinu oddaja ključe in sajenke prave, sive vipavske beke, katera daje prav fine, mehke šibice, ki so posebno pripravne za vežnjo trt. Ključi se oddajajo po 1 vinar, sajenke po 2 vinarja. Kdor jih želi dobiti, sporoči naj to takoj c. kr. vinarškemu nadzorstvu v Kandiji pri Rudolfovem in po pošti na dom, ali jih pa misli prevzeti pri oddaji trt. Pri poštnih pošiljavah je najbolje denar za beke in 40 vinarjev za ovojo in spremnico do 100 bek in 20 h za vsakih nadaljnjih bek več naprej poslati.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

(Prosimo prispevkov za ta oddelek.)

Čudno vprašanje.

V družbi so se pogovarjali o potovanju okoli sveta. »Šovinicki je potoval že dvakrat okoli sveta, a je siromak na potovanju umrl,« pripomnil je nekdo izmed družbe.

»Umrli?« začudil se je drugi. »Na prvem ali drugem potovanju?«

Tolažba.

»Pridite danes čez štiri tedne; tedaj vam bom povedal, kdaj zopet pridite!« potolažil je nek pisar krojača, ki mu je prinesel račun.

Otrok

631

od 2 let naprej se sprejme v oskrbo k poštenu rodbini. Kje, pove upravništvo »Slovenca«.

Proda se lepa, 10 minuf d Ljubljane, oddaljena

pritlična hiša

nova pred 3 leti. V njej se nahajata 2 lepi sobi, kuhinja in shramba. Pri hiši se tudi nahaja lep ograjen vrt in vodnjak z dobro pitno vodo. Naslov se izve v upravništvu. 673 (4)

Veletrgovina s specerijo in z deželnimi pridelki
ANTON ROLENC, CELJE, Graška cesta številka 22.

Prazen je izgovor, da se mora blago kupovati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim specerejskim blagom, tako, da zamore popolnoma ustreči zahtevam cenjenih gosp. trgovcev proti vsaki konkurenci, o čemur se lahko svakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom in prošim za mnogobrojen obisk. Veletstitim gospodom duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke kakor oves, pšenico, suhe gobe, fižolj, seno, orehe, vinski kamen itd. sploh vse po najvišjih dnevnikih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vreče, ter petrolejske in druge sode.

Cenjenim kmetovalcem naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena zanesljive kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domače deteljo, travo, ter čebulček, fižol in krompir za sadit bel, rumen ali rožen. Za krmiljenje živine imam v zalogi riževo moko in otrobe v ceni od 9.— do 15.— Kron 100 kg. 2973

Poštna naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Št. 7801.

Razglas.

Podpisani mestni magistrat razglša javno, da je podaljšal rok za vlaganje ponudb glede zakupa hotelskega in gostilničarskega obrtovanja v hotelu »Tivoli«

do 20. marca t. l.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 6. marca 1912.

Župan:

Dr. Ivan Tavčar, l. r.

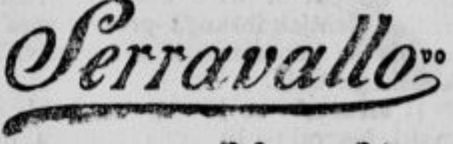
Odgovorni urednik: Miha Moškerc.

Proda se za 22.000 kron

lepo posestvo

obstoječe iz več njiv, sadovnika, zelenjaka, bukovega gozda, dveh travnikov, hiše z dobro ideo trgovino, gostilno, kegljiščem, 32 m dolgim s salonom, hlevi, pekarijo in ledenico. Oddaljeno 5 minut od železniške postaje pri rudokopu. Naslov

„Resnost“, Krmel Št. Janž, poštno ležeče Dolenjsko. 656

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906
Državno odlikovan'e in častni diplom zlati kolajni.
Povzroča slast do jedi, okrepča živce, zboljša kri in je rekonvalescenom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Vačkrat odlikovano.
Nad 7000 zdravniških priporočal.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovije.

Proda se iz proste roke radi smrti lastnika 630

lepo posestvo

obstoječe iz gostilne, trgovine in mesnice. Hiša ima poleg teh prostorov še 10 stanovanj, ter stoji na lepem prostoru tik tovarne, oddaljena 10 minut od kolodvora. — Več se izve pri lastnici Ani Jelenc na Javorniku, Gorenjsko.

Odda se takoj

prodajalna

poleg živinskega sejmišča in mestne klavnice, spojena eventuel. z gostilniško obrtjo in žganjetočem. Naslov pove upravništvo »Slovenca«. 709

Lepa prilika za trgovce s prešiči!

Imam prazen hlev

v katerem se prodajajo prešiči. Hlev je na prometnem kraju, kjer se proda skozi vsako leto mnogo prešičev. Natančneje se izve pri lastniku hleva Rebolj Francu, trgovcu, Krka pri Zatičini, Dolenjsko. 713

Krojaškega pomočnika

sprejme takoj v trajno delo

Ivan Vrhovc, krojaški mojster v Dravljah štev. 80, pri Ljubljani. 669